

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólír sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, július 4.

Mai számunk több közleményei:

Vezércikk: A meggyilkolt nagykövet.

Aknamunka a magyarság ellen.

Boszú Kottelerért.

Végtárgyalás sértő incidensekkel.

O'Donnell grófnő névjegyei.

Máglyahalál egy megsértett ösvér miatt.

Verekezés az orfeumban.

Gyilkos szerelmes.

A bűnök Szulamit ellen.

Aratógépek bemutatása Ötvenesen.

Tárcza: Tíz év múltán. Irta: Gottler Lajos.

Csarnok: Az ösvég ember. Irta: Hankonyi

Emma.

A meggyilkolt nagykövet.

Arad, július 3.

A kínai bonyodalmak egy tegnap megértesített hír folytán újabb fordulatot vettek. Habár eddig is súlyos volt a helyzet kelet Ázsiában.

A keresztényeknek és európaiaknak meggyilkolása, az európai telepeknek elpusztítása és a kínai katonaságnak a boxerekkel együtt folytatott manőverei elég nyomós okok voltak arra nézve, hogy a Kínában képviselt hatalmak sietve küldjék el csapatukat a rend helyreállítására és az elkövetett kegyetlenségekkel szemben az elégtétel megszerzésére.

Mint hogy azonban mindeddig nem volt bizonyos, hogy a hivatalos körök egyetértenek-e a lázadókkal, a kik minden idegen ellen összeesküdtek és remélhető volt, hogy ha volt félreértés, az mihamar eloszlik, egyik-másik európai nagy hatalmat

méltán lehetett volna azzal gyanúsítani, hogy szeparatistikus törekvések vezetnek s hogy nem annyira a törvényes rend helyreállításán fáradozik, mint inkább az a célja, hogy a kínai helyzetet lehetőleg a maga céljaira kiaknázza és vagy teljes befolyást nyerjen a kínai ügyek vezetésében, vagy legalább is kiharcolhasson egy karéjt a magával tehetetlen nagy kínai kolosszusból.

A helyzet azonban két nap óta lényegesen megváltozott. Most már bizonyossá vált, hogy Kotteler német követet Pekingben meggyilkolták épen akkor, a midőn kötelességét teljesítve a kínai kormánytanácsba, a cungli-yamenbe ment. Ehhez hasonló eset évszázadok óta nem történt. A követek személye mindig minden államban szent és sérthetetlen volt. Ha a pekingihez hasonló gaztettet követtek el, vagy a követnek csak testi épségében is sérelem esett, az mindig véres háborúk előidézője lett.

A németek már erősen készülődnek is és az eddig küldött csapatokhoz ma egész haderőt küldenek Kínába a sérelem megbuzulására.

De a pekingi német követ sorsa iránt a többi nagy hatalom sem lehet közömbös, — nem az európai szolidaritás érzetének sérelme nélkül, de meg azért sem, mert a német követéhez hasonló sors fenyegeti a többi követet is.

Mindebből az következik, hogy a hatalmak a követek szorongatott helyzete

és a német követ meggyilkolása miatt most bizonyosan együttes akciókat fognak folytatni és másrészt bizonyos az is, hogy minden nagy hatalom a lehető legnagyobb haderővel fog Kína ellen felvonulni.

Is a most meginduló harc többé nem a lázadók leverésére irányul csupán, hanem a civilizáció jegyében indul meg, mert, mint a tegnapi németországi lapok már is hangsúlyozzák: Kínában a fehér fajnak a sárga faj ellen kell megküzdenie.

A kínai nagy birodalom pedig minden valószínűség szerint rövidesen megszűnik. Mert bár közel 400 millióra rug a kínaiak száma, az egyesült európai hatalmakkal sikeresen semmiesetre sem szállhatnak szembe. A kínai katona általában véve férgyelmezetlen is. Kína sorsa tehát körülbelül meg van pecsételve. De hogy mi lesz aztán? Vajjon nem fognak-e az osztzkodáson a hatalmak összeveszni és nem provokálnak-e a huszadik század elején — világháborút, az a jövő kérdése. (B.)

Aknamunka a magyarság ellen.

Arad, július 3.

Az aradi Tribuna Poporului-ban néhány nap óta vezércikkeket közöl Goldis László tanár. Goldis László, ki vezércikkével ezt az évet bevezette a román politikai arkánumba, arra törekszik most, hogy a román politikai viszonyokat megvilágosítsa. Felhozott argumentumai a tökéletes szójáték színezetével bírnak

TÁRCZA.

Tíz év múltán.

Irta: Gottler Lajos.

— Na de ilyet! . . .

Edith nem akart hinni a szemeinek, mikor az inas Kurdy Géza névjegyét hozta be neki. Izgatottan ugrott fel a zongora mellől, még egyszer elolvasta az egyszerű nevet a fehér papírlapon, aztán szinte rákiállott a legényre, a ki méltóságjeljes nyugalommal állt előtte:

— Bocsássa be azonnal!

A fekete hajú asszony márványfehér arcza egy pillanatra biborszínűre vált, bájos ellentétet képezve a fehér ruha keretétől, mikor a napégett, sötétarczu magyar belépett a szalomba.

— Géza! . . . Kurdy . . . maga az, csakugyan?

— Egészen bizonyos, hogy én vagyok. S a férfi két sor egészséges, fehér fogat mutatva, elnevette magát. Aztán megfogta az asszony feléje nyújtott jobbát s ajkaihoz emelte.

— Jöjjön már, üljön ide mellém. Aztán beszélje el, micsoda jó szél hozta erre?

Oda vezette az alacsony pamlaghoz, melyet valódi szmirna-szőnyeg fedett. Lábaik alatt is drága szőnyeg terült el. Az ablakokat nehéz függönyök borították, kéjelmes félhomályt terjesztve a kaczerul berendezett kis szalomban,

hol a porcellánvázakban levő virágok mámorító, édes illatot terjesztettek.

A fehérarczu, fehér ruhás asszony kissé lomha mozdulataival, derékban rengő-ringó járásával, olyan volt, mint valami csodálatosan szép, nagy, fehér hattyu.

— Hogy micsoda jó szél hozott erre, azt könnyen elmondhatom. A reggeli vonattal érkeztem. A fővárosba utazom, s mint hogy Budapest felé csak délután van csatlakozás, bejöttem a városba. Tudtam, hogy maga ide ment férjhez, s elfogott a vágy, hogy viszontlássam . . . annyi évek múltán . . . Hisz tudja, mit tart a közmondás: „U revien toujours . . .“

Az asszony kissé elpirult s tréfásan megfenyegette ujjával.

— Nem jó a tüzzel játszani.

— Oh! azt hiszem, hogy mi már mind a ketten biztosítva vagyunk . . . a boldogságok ellen . . . Én is megnősültem . . .

— Dehogy! . . . Edith szép arcza kissé elborult s ideges mozdulattal nyult zsebkendője után.

A férfi elnevette magát, mialatt végig simította vastag fekete bajuszát.

— Ilyenek magok, asszonyok, mind. Ezeket tíz esztendővel, a mikor utoljára találkoztunk, a mikor olyan csodálatosan szívtelenül kikoszarozott, én kétségbeesésben, a maga iránt érzett nagy szerelem miatt, halmi akartam, maga pedig boldogan lépett oltár elé a dús dardag Baár Lajossal. Most pedig úgy meg van lepve a fölött, hogy én is megházasodtam,

mintha illetlenséget látna benne és joga volna követelni tőlem, hogy tovább is reménytelenül epedjek maga után. Meg vagyok róla győződve, hogy az jól esnek hiúságának. Csak hogy engem nem olyan bölcsőben ringattak, nagyságos asszonyom! . . . Megtanított az élet arra, hogy egy szemernyi prakszis többet ér egy mázsa szentimentalizmusnál.

— Hallja! maga az alatt a tíz év alatt nem lett valsmi tulságosan udvariassá.

S az asszony, kissé hátradólva a pamlagon, féloldalt nézett a férfira, mint mikor az elkényeztetett madár a kalitkában le akar csapni a darab cukorra, a mivel kínálják.

— Mondja, hogy nincs igazam.

— Hiszen van valami a dologban — szölt Edith — mialatt lángoló arcját legyezte csipkés kendőjével. De ebben a férfiak is csak olyanok, mint mi. A teremtés urainak is jól esik a tudat, hogy nagy és pusztító szenvedélyeket képesek ébreszteni maguk iránt, mialatt jobbra, balra tépegetik a virágot, ott, a hol épen kínálkozik . . .

— Higyje el Edith . . . nagysád, azt is meg tudja az ember. S a sok mindenféle utszéli virág után, melyet jobbra-balra gondatlanul szakitunk, jól esik megpihenni egy érintetlen, tiszta, meleg ágyi virág mellett, a mely egyedül csak nekünk tárja ki illatos kebelét s kelyhének mézét egyedül csak számunkra tartogatja . . .

Az asszony kipirult arczzal nézett szemébe a mellette ülő férfinak.

— Tehát nagyon boldog a házasságban?

s mondásainak nyilvánvaló lélektani ellentéte csak arra alkalmas, hogy a létező egyiptomi sötétséget a román irányítvesztett politikában még jobban fokozza.

A „Tribuna Poporului“-ban Goldis három vezércikkében az 1848-iki oláh nemzeti eskü lélektani jelentőségével, tartalmával foglalkozik és Popoviciu György bukovinai oláh politikusnak az irányelvei alapján kifejti az oláhok politikai programjának történelmi hivatását. Bécsnek szól ez a politikai program és a császári udvari körökben óhajt szimpátiát kelteni az oláhság iránt.

Vakmerő, alattomos támadás ennek a három cikknek majdnem minden sora Magyarországra, a magyar király és a magyar nemzet ellen. Futólagosan nem minden szándékosság nélkül kiemeli, hogy a monarchia területén: Bukovinában, Erdélyben és Magyarországon három nagy csoportra osztva él a románság. Felhozza, hogy az erdélyi és a magyarországi románság szívében és lélekben egységes; nem ismeri az 1848. évi törvényeket és követeli Erdély önállóságát. A román nép ideálja: anyagi és szellemi érdekeinek minden eszközzel és minden téren való előmozdítása.

Goldis László nem restelli kijelenteni továbbá, hogy műveltségben, erkölcsben, érzésben és gondolkodásban a román nép egygyé akar lenni a romániai királyságban élő oláhsággal. Ezt a célt — fából való vaskarika — nem a Habsburg-dinasztia és monarchia rovására akarja elérni. Azt, hogy a románság trónellenes és irrendentista lenne, csak a magyar sovinszták fogják rája, hogy így a románépet kompromittálják a trón előtt. A románság mindig hűséges volt a dinasztiahoz és Ausztriához. Ez kiviláglik a Balázsfalván 1848-ban kimondott programból, a mely elsősorban is Ausztria és a császár iránti hűségről, törhetetlen ragaszkodásról tanuskodik.

Goldis megfelelő lelki emelkedettséggel mutatja a szlavizmus fenyegető fellépését és festői vonásokban igazolja az oláhok — különben jelentéktelen — szerinte történelmi hivatottságát. A magyar állami konstitúciókról, a magyar királyról, hazáról és ezek iránti kötelességekről mit sem tud Goldis László tanár. A cikkíró tanár léte világosan jelezte, hogy

a románok csak ádáz harczzal védelmezhetik meg jogukat és mégis ravasz módon a békés közeledésről veszteget szót.

A magyar nemzeti közvélemény teljesen tisztán látja, merre sandít a „Tribuna Poporului“ cikkírója.

TÁVIRATOK.

A transzváli háború.

Fokváros, július 3. (Saj. tud. táv.)
Hunter tábornok átkelt a Vál folyón. Azt hiszik, hogy ma Frankfortba érkezik, a hol Macdonald-nak Heilbron felől jövő dandára csatlakozik hozzá.

London, július 3. (Saját tud. táv.)
Buller tábornok jelenti Standertonból tegnapelőtti kelettel: Talbot Coke tábornok múlt hó 29-én a 10. dandárral rekognoszálásra indult Eamersfort felé, a hol körülbelül 2000 burt talált ágyukkal fölszerelve erős hadállásban. A burok ágyuzni kezdték az angolokat, mire Coke visszavonult. Az angoloknak két halottjuk és hat sebesültjük volt.

A finnek ünnepe.

Helsingfors, július 3. (Saját tud. táv.)
A finn szenátus felterjesztést intézett Miklós császárhoz, a melyben kijelenti, hogy azt a császári rendeletet, a mely az orosz nyelvnek Finnországban való meghonosításáról és a gyülekezési jognak a korlátozásáról intézkedik és az oroszoknak megengedi bizonyos kereskedelmi ágak üzését, a melyekkel a finneknek nem szabad foglalkozniok, nem teheti közzé.

Koppenhága, július 3. (Saját tud. táv.)
A Ritzau-ügynökség jelenti Helsingforsból: Carpentier pénzügyi, Gripenberg ipar- és kereskedelemügyi, Schauman hadügyi és Troil báró földmivelésügyi szenátorok, továbbá az igazságügyi és legfőbb törvényszéki osztálynak hét tagja tegnap beadta lemondását.

Boszú Kettelerért.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 3.

Június 29-én a *tiencini* német konzulhoz Pekingből az európai csapatokhoz intézett felhívás érkezett, melyben Bergen többek közt a következőket írta:

— *A helyzet kétségbeesítő. Siessetek!*

És pár nappal e szívetfacsaró segélykiáltás elhangzása után — mint tudjuk — a borzalmas jóslat bevált. A német nagykovertet Pekingben meggyilkolták.

A sérelem, mely ezáltal a német birodalmat érte, bosszura, véres bosszura sarkalja a közvéleményt.

A német lapok legtöbbször úgy ír, hogy a nemzetnek elkövetett gyalázat az európai hatalmakban a szolidaritást fogja felkelteni és Ketteler követ kiömlött vérével megboszulják.

Vilmos császár mai beszédében már célzott is a bosszura:

— A német birodalmat kigunyolták: ez bosszút követel!

Aggudalommal nézünk ezek után a jövő elé, mert nem tudni mit hozhat a holnap, nem-e világháborút.

Mai sürgönyeink a következők:

A német császár beszéde.

Wilhelmshafen, július 3.

A *Wittekind* és *Frankfurt* szállítógőzösök ma reggel a lakosság lelkes tüntetése mellett elindultak. A császár, a császárné és a többi itt lévő fejedelmi személyek a *Hohenzollern* yachtról nézték a hajók elindulását.

Vilmos császár hosszabb beszédet intézett a Kinába induló német csapatokhoz. A császár hevesen, izgatottan beszélt az ezeket mondta:

— A legteljesebb békében — nekem, fájdalom, nem váratlanul — elvetették a háború gyújtó fátylóját. Egy büntett, a mely gazságában hallatlan, kegyetlenségében borzasztó, elragadta kínai képviselőmet; megsértették a német zászlót, gazul gunyolták a német birodalmat. Ez megtorlást és bosszút követel.

A férfi habozás nélkül felelte:

— En több vagyok mint boldog, mert a boldogságom nem egyéb, mint muló mámor, a melyet kijózanodás és „Katzenjammer“ követ. Megelégedett vagyok.

— Örvendek, hogy így van a dolog.

A szép asszony hangja bármennyire iparkodott is barátságos és meleg lenni, csak udvarias volt és hideg.

— De most már, annyi idő múlva, azt hiszem, tárgyilagosan beszélhetünk a multról. Azért engedjen meg nekem Edith . . . nagysád egy kérdést.

— Várom.

— Mondja meg nekem, de . . . őszintén, hogy olyan előzmények után, a melyek . . . joggal kecsegtettek a biztos siker reményével, miért kosarazott ki engem?

Az asszony szép arca sötétebb lett egy árnyalattal, mialatt lesütötte szemét és tűnődve babrálgatott illatos kis zsebkendőjén.

— Vannak dolgok, a melyekről bizonyos emberek sohasem beszélhetnek egymással tárgyilagosan.

— Nézze, én megkönnyitem magának a gyónást. Nem akarok arra hivatkozni, hogy annak a dolognak már tíz éve múlt, s azóta maga is férjhez ment és én is . . . Megházasodtam, tehát tárgyaltan az egész, hanem arra hívom föl figyelmét, hogy most csak egy fél óráig, vagy legfőlegb egy óráig leszünk együtt, aztán megint elválnék . . . tíz évre, vagy talán örökre . . . Maga itt marad ebben az otthonban, melyet maga választott magának,

én pedig vissza megyek . . . az én feleségemhez.

Melegen és meggyőzően beszélt, kissé előrehajolva ültében, mialatt esengve nézett az asszony kipirult arcába.

Edith pár pillanatig gondolkodott, aztán fölemelte a férfira álmos nézésű sötét szeméit és halk, nyugodt hangon kezdett beszélni:

— Legyen. Ha mindenáron akarja tudni, megmondom, hogy miért kosaraztam ki. Áldatlan história az egész, a mely senkinek sem hozott örömet. Sem nekem sem magának, sem annak a harmadiknak, a kihez feleségül mentem . . . szerelem nélkül . . .

— Azt mondja, Edith, hogy szerelem nélkül? — Kurdy izgatottan mozdult meg ültében. — Hát akkor miért ment hozzá, ha nem szerette?

Az asszony folytatta ugyanazon a nyugodt, halk hangon, a melyen megkezdte volt, mintegy önmagával beszélve:

— Hozzá mentem, mert tapasztalatlan, fiatal, hiu bolond voltam. Méltóságos asszony, gazdag asszony akartam lenni. És oh! . . . mennyire megbűnhődtem érte! . . . Milyen nyomorult ilyen házasság élet . . . szerelem nélkül . . . Milyen nyomorult! . . . édes Istenem! . . .

A szép asszony elmélázva kulcsolta össze két kezét ölében. A nehéz bársony drapériás függöny alatt, az aranyos kalitkában zárt kanári halkán csicseregni kezdett álmában . . . Edith szép arcán könnyesepp gördült végig. A férfi közelebb húzódott hozzá s szemrehányó hangon beszélt:

— Lásza, Edith. Ezért áldozott föl engem. Ezért áldozta föl szerelmünket . . . Czifra üres szappanbuborékért . . .

Az asszony nem felelt.

— Es a férje? . . . Beszéljen a férjéről. Milyen ember?

Edith végigsimította kezével homlokát.

— A férjem? Szegény, ő jó ember volt. Szeretett is engem, a maga módja szerint, de soha sem tudtuk egymást megérteni. Soha sem . . .

Kurdy izgatottan vágott a szavába:

— Jó ember volt? . . . Azt mondja, volt . . . Hát mi lett vele?

Az asszony csodálkozva nézett rá.

— Oh! Hiszen ő meghalt ezelőtt három évvel. Hát maga azt nem tudta?

— Lehetetlen! . . . — Fogalmam se volt róla.

A férfi föluggrott ültéből s idegesen kezdett föl-alá járni a szobában.

Edith figyelemmel kísérte minden mozdulatát. Aztán mosolyogva, erőltetett vidámsággal szólt:

— De most már beszéljünk magáról egy kicsit. Beszéljen nekem a maga házasságáról. Milyen asszony a felesége? Kíváncsi vagyok rá, milyen lehet az az asszony, a ki miatt elfeledett engem? . . . a kit maga olyan igen nagyon szeret? . . .

Kurdy megállt Edith előtt s merően a szemébe nézett. Aztán oda húzott egy kis kerek széket, s leült véle szembe, közvetlen közeliében.

— Hogy milyen asszony, azt röviden el

Oly ellenséggel fogtok szembeszállani, mely nem kevésbé bátor és halálmegvető, mint ti. *Nem fogok addig nyugodni, míg a német loboqó a többi hatalom lobogójával ki nem lesz tűzve diudalmasan a kínai tengereken és Peking falain s míg a békefeltételeket nem diktáljuk.*

Valamennyien egy ügyért, a *civilizációért* harcoltok. A zászlók, melyek fölöttetek lengenek, most először mennek tűzbe. Jól vigyázzatok, hogy tisztán, mocsoktalanul hozzátok azokat nekem vissza.

Vilmos császár a kínai mozgalmak következtében északi útját bizonytalan időre elhalasztotta.

Kempf tengernagytól ma jelentés érkezett, a mely tudatja, hogy Pekingben a helyzet kétségbeesítő. *Egész északi Kína lázadásban van.*

Ketteler meggyilkolása.

Berlin, július 3.

Ketteler pekingi német követ meggyilkolásáról azt írja a *Börsen Zeitung*: Ez a gyilkosság, a nemzetközi jog flagrns megsértése, az összes hatalmasságokat egyaránt hívja ki.

A *Staatsbürger-Zeitung* azt mondja, hogy a nemzetközi jognak ez a példátlan megsértése nem egy fanatikus bandának tulajdonítandó. Résztvettek benne a kormány rendes katonái is, akiknek a boxerekkel való összeköttetése kétségtelen.

A *Berliner Neuester Nachrichten* ezt írja: Most már cselekedni kell halogatás nélkül. Sem a központi kormány, sem a tartományi közegek nem érdemelnek bizalmat.

A *Berliner Tageblatt* szerint a követ meggyilkolása a fanatikus idegengyűlölet aktusa és azt mutatja, hogy ugyanilyen sors vár minden idegenre, aki a boxerek kezébe kerül.

Felgyújtott követségek.

Washington, jul. 3.

Long tengerészeti miniszter Kempf tengernagytól táviratot kapott, amely így szól: Egy Pekingből érkezett futár azt jelenti, hogy a kínaiak ostromolják a követségeket és hogy az európaiak elesége

ogom magának mondani . . . A kit én szeretek, az fehér arczu, fekete haju, sötét szemü, édes teremtés . . . Karcu derékban, vállban széles. A járása rengő, ringó, mint mikor alkonyatkor szellő fujja a rózsabokrot. Bájos, kívánatos teremtés . . . Könnyen piruló, leányos, üde asszony, a ki nagyon szeret engem . . . már régóta szeret . . . és én is szeretem őt . . . forrón, igazán . . . Ő egyszer megtanorodott szerelmében, de nagyon keservesen megbűnhődött érte . . . Sokat szenvedett . . . és most csak annál jobban meg fog engem becsülni . . .

Halk, forró, szenvedélyes hangon beszélt, előre hajolva ültében, mialatt megfogta az asszony kezét és tüzes csókokkal halmozta el.

Edith, a kit ez a hatalmasan megnyilatkozó szenvedély szinte leigázott, csodálkozva nézett rá.

— Nem értem . . . Kurdy . . . A felesége, a kiről beszél? . . . hebegte zavartan.

— Soha se volt feleségem, Edith. Csak hiuságból mondtam magának, hogy megházasodtam. Azt hittem, hogy maga boldog házasságban él és nem akartam, hogy sajnálkozzék fölöttem . . . Soha nem szerettem mást, csak egyedül magát . . .

Kurdy erős karjaival magához ölelte az asszonyt, a ki piruló arczával rá borult széles keblére . . . A férfi forró ajkaival csaknem érintette a nő rózsás kis fülét . . .

— Edes bolondom, te . . . Egy fél órai boldog mámor többet ér a megelégedésnél.

A kis madár ott a kalitkában felébredt és hangosan kezdett csicseregni . . .

már csaknem egészen elfogyott. A helyzet kétségbeesítő. A német követet akkor ölték meg a kínai katonák, mikor éppen a cungli-jámenbe akart menni. *Az amerikai, olasz és németalföldi követség házeit elhamvasztották.* Pekingben 20,000 kínai katonára van, Pekingben kívül, ugyanannyi. Hármezer katona utban van Tiencin felé. Tiencinben még egyre folyik a harc. Az összeköttetés Tiencinnel vasuton is, hajón is bizonytalan.

Anglia és a háboru.

London, július 3.

Az alsóház ülésén Brodrick parlamenti államtitkár a következőket jelentette be: Bruce tengernagy múlt hó 30-án délután 4 órakor Takuban kelt táviratban azt jelenti, hogy a német tengernagytól azt hallotta, hogy egy kínai futár, a ki három napja ment el Pekingből, 29-én Tiencinbe érkezett és táviratokat hozott, a melyek szerint az európaiak mind nagyon szorult helyzetben vannak és a német követet rendes kínai katonák meggyilkolták. A hatalmasságok egész rendelkezésre álló hadereje most körülbelül 13,000 ember. Minthogy a csapatok gyors egymásutánban érkeztek meg, nem tudja, milyen intézkedést lehetne tenni a helyszínén expedícióra. A további előnyomulás megkísérlése eddig nem volt lehetséges.

Roberts Herbert azt kérdezi, igaz-e, hogy a jangcevígyi tartományokban a konzulok olyan nyilatkozatot irtak alá, a melyben kötelezik magukat, hogy addig nem fognak beavatkozni, míg az alkirályok a rendet fönttartják. Azt kérdezi továbbá, hogy a hatalmasságok pekingi képviselői jóváhagyták-e ezt a nyilatkozatot és hogy milyen intézkedéseket szándékozik a kormány tenni a jangcevidéki angolok életének és vagyonának megvédésére.

Brodrick parlamenti államtitkár azt válaszolja, hogy ilyen nyilatkozatról nincs tudomása. A konzulok összeköttetésben állottak az alkirályokkal, a kik egészen jól tudják, hogy az angol kormány szívesen támogatja őket a rend fönttartásában. Nyilván lehetetlen volt a hatalmasságok pekingi képviselőitől tanácsot kérni, mert eszmecsere nem folyik közöttük. A vuszungi első tengerésztisztnak teljes fölhatalmazása van, hogy úgy cselekedjék, amint a körülmények követelik.

Chamberlain az mondja, hogy a kormány nem szándékozik most olyan törvényjavaslatot előterjeszteni, a mely szerint a gyarmatokból és Indiából négy képviselő a titkos tanács jogi bizottság tagjának nevezetnék ki. Mihelyt csak lehetséges lesz, kérdést intéz majd a gyarmatokhoz az egész birodalomra kiható állandó főlebbviteli törvényszék létesítése felől.

Japán szerepe.

London, július 3.

A *Times* ismétli, hogy nézete szerint Japán az egyetlen hatalmasság, a mely gyors és megfelelő szolgálatokat tehet a civilizációnak. Anglia magatartására nézve nem lehet többé kétség, mert a civilizációt ért szerencsétlenséget még megtetőzné az, ha Pekingben olyan katasztrófa történnék, amelyet valamely hatalmasság gyors beavatkozásával meg lehetett volna akadályozni és ha később kitudódnék, hogy ezt a beavatkozást más hatalmasságok féltékenysége késleltette vagy megakadályozta.

London, július 3.

A *Daily Express* jelenti Sanghaiból: A Sárga folyótól délre eső összes tartományok, a melyeknek kormányzó barátságos viszonyban vannak a hatalmasságokkal a konzulok útján, nem hivatalos formában szövetséget alakítottak Nanking fővárossal. Ugyanennek a lapnak jelentik Sanghaiból: Kobeből táviratozzák, hogy Japán még 30,000 embert mozgósít. Ito marquis

ellenzi ezt a politikát, mert attól tart, hogy Japán konfliktusba keveredik Oroszországgal.

A hatalmak akciója.

Páris, július 3.

A lapok egybehangzóan konstatálják a kínai helyzet komolyságát. Némelyikük, így a *Figaro* szükségesnek találja, hogy *Európa a legnagyobb áldozatokra szánja rá magát.* A *Republique* aggódva kérdezi, milyen magatartást fognak tanusítani a hatalmasságok azzal a ténnyel szemben, hogy Kinában három-négy millió ember nem ismeri el többé a törvény tekintélyét.

London, július 3.

A *Times* azt mondja, hogy a kínai helyzet nagyon veszedelmes, de remélhető, hogy a mérsékelt párt fog felülkerekedni Kinában, ha a hatalmasságok hathatósan támogatják. Egyelőre a követségek megmentése a fődolog. A *Standard* szerint még nem kell lemondani a reményről, de azért lehetetlen nem aggódni a követségek sorsáért. Ha a kínai kormány gyöngének bizonyul a lakosság és a katonaság fékentartására, akkor majd a nyugati népeknek és Japánnak lesz kötelessége a lázadást elfojtani. A *Daily News* azt mondja, hogy habár hadi állapot még nincs, mégis anarkia uralkodik, a melyet hamarosan el kell fojtani, nehogy még tovább elharapodjék.

Róma, július 3.

Az *Italie* csodálkozását fejezi ki azon, hogy az európaiak ellen Ázsiában elkövetett szörnyűségek dacára Kína európai és amerikai diplomáciai képviselői megmaradnak állásukon. Mindazonáltal reméli a nevezett lap, hogy sikerül módot találni a kérdés barátságos rendezésére, mielőtt végleges hadüzenetre kerül a dolog. A *Tribuna* azt mondja, hogy Európának anyagi és kulturális érdekeinek megvédésére meg kellene szállnia Kinát, ott ellenőrzést gyakorolnia, a partvidéket elfoglalnia és a kínai kérdés végleges megoldását követelnie. *Visconti Venosta* külügyminiszter tegnapi nyilatkozatairól azt mondja a nevezett lap, hogy a miniszter szavai nagyon jó hatást tettek a kamarára, a mely belátta, hogy Olaszország tartózkodása ellenére is el van tökéltve arra, hogy felhagy a nem érdekelt fél politikájával. Elérkezett a cselekvés pillanata — mondja a *Tribuna* — és nem szabad időt vesztegetni, ha nem akarunk utolsók lenni az európai nemzetek koncertjében.

Hadüzenet a külföldnek.

Páris, július 3.

A Franciaia kamara mai gyűlésén *Delcassé* külügyminiszter ama szenzációs jelentést tette, hogy a sanghai követségtől kapott távirata szerint két herceg ostromolja a pekingi palotát, a két alkirály pedig sürgeti, hogy a külfölddel szemben kezdjék meg az ellenségeskedést.

Vegyes hírek.

Pétervár, július 3.

A vezérkarhoz érkezett jelentések szerint a Takunál szétvert kínai katonák és fölkelők elpusztították a port-arthur—mukdeni vasutat. Az európaiak intézkedtek a vasut helyreállítása iránt.

Jokoháma, július 3.

A japán Vörös Kereszt-egyesület *Hakuai* nevű hajója tegnap Kinába ment, hogy valamennyi nemzet sebesültjeinek kórházi hajóul szolgáljon.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Londoni koldusok, dráma.
Csütörtök: Csepürágók, operette.

A burok Szulamit ellen.

— Háború a városligeti arénában. —

Arad, július 3.

Igen, a városligeti szinkörben kiütött a bur háboru. Minthogy pedig egy hét óta csakugyan „A bur háboru” című tragiko-komiko-szatiriko látványos színművet játszó, ne tessék rossz szójátéknak venni első sorunkat.

Feld papát, a „kirchfeldi lelkészt” talán be sem kell mutatnunk. Ismeri őt mindenki széles e hazában a Kárpátoktól az Adriáig. Ő a nagy mogulja a székesfővárosi nyári színeszetnek. A mikor a közsínházak kapuit bezárják, akkor Feld papa vigan dörzsöli kezét.

— Most jövök én! — mondja csillogó szemekkel.

— Meg én! — viszhangozza a Matyi, mint a Feld Mátyás, a papa kedvence.

Mert az is tudnivaló, hogy a városligeti színház kasszadarabját évenként a papa elsőszülött fia írja és a főszerepet a papa leánya játssza.

Igy aztán az előadás kitelik a Feld-familiából, a melynek száma megszámlálhatatlan. Az idén azonban a Matyinak váratlanul erős konkurrensé támadt — az öcscsében, az Auréban.

Az Aurél ugyanis megirigylvén a bátyja dicsőségét és sikereit, fogta magát és Zsoldos Lászlóval szövetkezve ő is irt darabot: A bur háboru és benyújtotta azt a jószívű papának.

— No majd a szezon végén rákerül a sor! — biztatta a Matyi nagylelkűen az öcscsét.

Igen, de az Uj Szulamit, a Matyi idej remekműve sehogysem akart vonzani és a negyed százados jubileum után megrekedt.

— Elő hát az Auréllal! — adta ki a jelzőt a papa.

Es elővette az Aurélt, a ki siker dolgában nem maradt a Matyi mögött, sőt . . .!

— Az ötödik előadás után levesszük a műsorról — mondotta a Matyi.

— Ezer előadás biztos — felelte nyugodtan az Aurél.

Es megindult a versenygés. Interduos litigantes pedig a Feld papának van öröme nagy és kimondhatatlan.

— Milyen zsenialis fiaim vannak nekem!

— Oh csak versengietek fiaim!

Azt beszélnek, hogy Matyi már azt a bizonyos kanalat keresi, a melybe fojtogatni lehet.

* **A vidéki színeszet segítése.** A belügyminiszterium ez évi budgetjében 56000 korona szerepel a vidéki színeszet szubvenciójaképpen. A fenti összegből jutott a debreczeni, aradi, pozsonyi, temesvári és szegedi színeszeteknek, míg a kassai állandó színházat egyetlen fillérrel sem támogatta a kormány. Ez ügyben Szendrey Mihály szinigazgató szombaton kihallgatáson volt Széll Kálmán miniszterelnöknél, aki Bezerédy Viktorral együtt megígérte, hogy a jövő évben kellő anyagi támogatásban fogják a kassai színeszetet is támogatni.

* **A kolozsvári Mátyás-szobor.** Fadrusz János már javarészen elkészült a kolozsvári Mátyás-szoborral, úgy, hogy ezt az emlékművet már őszkor föl lehet majd állítani. A leleplezési ünnepet azonban csak a jövő tavaszra tervezik, amikor előreláthatólag az egész ország kiveszi majd részét. Valószínű, hogy a király is lerándul majd ebből az alkalomból Kolozsvárra.

Végtárgyalás

sértő incidensekkel.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 3.

Izgalmas tárgyalás folyt le a múlt hónap 22-én a budapesti büntető járásbírósnál Wiener aljárásbíró előtt. A panaszos, Perlaky Kálmán fővárosi ügyvéd, becsületsértés vétsége címén tett feljelentést régi barátja és ügyfele, Gály Lajos magánzó ellen, mert ez őt „csaló”-nak nevezte.

Hosszu előzményei voltak ennek az ügynek. Gály Lajos sikkasztás és hűtlen kezelés büntette miatt feljelentette Perlaky ügyvédet a törvényszéknél, mert ez állítólag visszatar-totta a neki behajtás végett átadott Gályt illető követeléseket s sehogy sem akart azokkal elszámolni.

A két ellenfél egy izben a polgári törvényszéken találkozott egymással. Itt Gyurkovich bíró előszobájában folyt le közöttük az a kinos incidens, a mely őket a büntető járásbíró elé hozta. Perlaky „Komisz zsidónak” nevezte Gályt, mire ez „csaló” jelzővel tisztelte meg az ügyvédet. E becsületsértési tárgyalásról újabb tanúk kihallgatása céljából a felek ítélet nélkül távoztak. Közvetlenül a tárgyalás befejezte előtt — a mely egész lefolyásában rendkívül heves volt. — Perlaky ügyvéd odaszólt Wiener tárgyaló-bíróhoz s mintegy bocsánat kérés fejében azért, hogy ügyének tárgyalásával fárasztotta meg-jegyezte:

— Ha Gály még mindig olyan gentleman volna, mint a minőnek én előbb ismertem, más uton szereztem volna magamnak elég-tételt!

Ezt a megjegyzést meghallotta Gály s nyomban megtette rá a megjegyzését:

— Egész életemben pozórnek ismertem Perlakit, de most meggyőződtem arról is, hogy „gyáva”.

Perlaky ezen „gyáva” kifejezésért újabb becsületsértési panaszt emelt Gály ellen. Ezt a panaszügyet ma tárgyalta Szepessy büntető járásbíró. A tárgyaláson megjelent felek közül Gályt dr. Steiner Béla ügyvéd védte. Perlaky ügyvéd léte egyedül jelent meg.

Szepessy bíró megnyitva a tárgyalást fel-olvasta első sorban Perlaky ügyvéd panasz beadványát, amelyben előadja, hogy Gály őt a Wiener bíró előtt június 22-én megtartott tárgyalás során gyávanak nevezte. Ezen kifejezés miatt a btkv. 261. §-ába ütköző becsületsértés vétségéért kéri Gály megbüntetését.

Bíró a panaszhoz: Fenntartja-e ügyvéd ur a panaszát?

Perlaky: Igen s kérem Gály megbüntetését.

Bíró: (Gályhoz.) Sziveskedjék elmondani az előzményeket, amelyek önt ezen kifejezés használatára indították?

Gály: Mielőtt erre áttérnek, bátor vagyok kérni, kegyeskedjék felolvasni a panasz beadvány jelzetén levő rubrum szövegét. Négy-öt sor az egész.

Bíró: Ezt megtehetem. (Olvassa). „Foglalkozása kártyás, állandó lakhelye nincsen. Tudomásom szerint jelenleg a Continentál szállodában lakik a Széchenyi téren.”

Gály: Köszönöm. Már a múlt tárgyaláson is azt hozta fel ellenem . . .

Bíró: Kérem tessék nyilatkozni, hogy történt az az eset?

Gály: Perlaky urnak nincs joga a lovaságiasságra hivatkozni, s azt elbírálni, hogy én gentleman vagyok-e vagy sem? Ezt a kérdést csakis becsület bíróság döntheti el, nem pedig Perlaky Kálmán. Különbben is óhajtának arra a rubrumra vonatkozólag nyilatkozni.

Bíró: Ez nem tartozik a tárgyhoz.

Steiner Béla dr. védő: De igen is, mert ezennel viszonydat emelek a felzetten használt „kártyás” kifejezésért továbbá Perlaky urnak Gály urra Wiener bíró ur előtt tett nyilatkozatáért, t. i. azért, hogy őt már ne . . . tartja

olyan gentlemannek akivel most más utou, mint bíróság előtt leszámolhasson.

Bíró ezután végzésileg kihirdeti, hogy a viszony: azon részét, amely a felzetten használt „kártyás” kifejezés miatt kér a védő folyamatba tenni, mellőzi, mert a pör tárgyalása folyamán csakis olyan dolgok nyernek elbírálást, amelyek ezen per keretében használtattak.

A védő ezen bírói végzés ellen semmiség panaszt jelentett be.

Perlaky Kálmán kihallgatása következet.

Bíró: Használta-e ügyvéd ur azt a kifejezést, amelyet a viszonyvad felemlít.

Perlaky: Hogy mit mondtam akkor, arra nem emlékezem. De lehetetlen is visszaemlékezni arra a distinkcióra, melyet viszonyvadásban a védő ur az általam használt kifejezés tekintetében az imént konstatáltatt. Hogy úgy monda-e, hogy én Gályt olyan gevetlemannek ismertem, vagy pedig, hogy én Gályt olyan gentlemannek tartottam, — ma már nem tudom. De úgy áll a dolog, hogy én Wiener bíró urhoz közvetlen a tárgyalás elnapolása előtt odaszóltam mintegy bocsánatkérőleg azért, hogy én itt ügyemmel akalmatlanodom s fárasztom. ekkor — úgy tudom — csak annyit mondtam, „Ha Gály a régi ember volna, nem jöttem volna ide.” — De hogy ezt az állítást használtam s jogosan használhattam is mind járt be is tudom igazolni. Gály ellenem sikkasztás és hűtlen kezelés büntette feljelentéseket adott be a büntető törvényszékhez. A feljelentésre megindult vizsgálat befejezése után a kir. ügyész-ség alaptalanul tállva a panaszokat ellenem az eljárást büntetendő cselekmény hiányában megszüntette. — Itt van az ügyész-ségi megszüntető végzés fényes indokolása. Itt van (egy másik iratot is csatol be) a főügyész-ségi végzés is, amely szintén megerősítette az ügyész-ség megszüntető határozatát. De különbben Gály nem elégedett meg ezzel. Újabb és újabb vádakkal állott elő, hogy én egy földbirtokostól 40.000, egy másiktól még nagyobb összegű pénzt sikkasztottam el. Én az olyan embert, aki ilyen alaptalanul üldöz feljelentéseivel egy embert, nem tekintem gentlemannek. Ez tisztelgetelen ember.

Gály (felugorva): Kérem bíró ur tiltakozom a tisztességtelen szó használata ellen.

Bíró (Perlakyhoz): Kérem sziveskedjék hig-gadt lenni. Úgy monda-e ön: hogy nem tartja Gályt gentlemannek most?

Perlaky: Hogy a gentleman szót használ-tam volna, nem tudom.

Steiner Béla dr. előterjesztést tesz az iránt, hogy a csaló szó használata s a mostani pa-nasz miatti eljárások egyesíttessenek. — A bíró ezen kérelmet elutasítja, mire védő semmiség panaszt jelent be.

Miután Perlaky újból kijelenti, hogy panaszát fenntartja, a bizonyítási eljárás befejezést nyert s a védő monda el védbeszédét, amelyben felmenteni kérte védenczét. Ellenben marasztalást kért Perlakyra, aki nem vehette sér-tőnek magára nézve a gyáva szót, mert nem katona.

Perlaky idegesen mosolyog, mire a védő rászól, hogy komoly dologról lévén szó, nevetésnek itt nincsen helye.

Gály: (közbeszólva.) Pózol most is!

Perlaky védelmére előadta, hogy bár nem katona, de nemes ember s így a gyáva szó sértő ránézve.

Ezután kihirdette Szepessy bíró az ítéletet. Gály Lajos becsületsértés vétségéért 200, Perlaky Kálmán pedig 100 korona pénzbüntetés-sel sújtotta a bíró. Az ítélet ellen a felek fe-lebbeztak.

MULATSÁGOK.

Vigalmi naptár:

Július 7. A magyarvárosi tánczedvelő ifjuság tánc-vigalma (Sarló-utca 3.)

Július 8. A „Zaránd” kerékpáros-egylet nyári tánc-mulatsága (Brád) — Táncvigalom Kurticson.

Július 15. Az aradi dalegylet népünnepele (Város-lyget.)

Július 22. Az aradi cigányzenészek cgyrészenek ju-liálisa (Csálai erdő.)

Augusztus 12. Az aradi kereskedők körének népün-nepele (Városlyget.)

(=) Táncvigalom Kurticson. Kurticson ju-liu: hó 8-án a nagyvendéglő kerthelyiségében

felekezetenlküli szegény gyermekek téli felruházására gyermekszínházzal, konfetti csatával és világpostával egybekötött jótékonycélú zártkörű táncvigalmat rendeznek. Belépti-díj: személyjegy 1 kor 20 fillér, családjegy 2 kor. 40 fillér. Kezdeté fél 8 órakor.

Verekedés az orfeumban.

(Felképzelt hősszerelmes.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 3.

Megtörténik akárhányszor, hogy a színész az alkotás lázában elragadja valami tűz, veszedelmes erő — s az ihletnek ez a pillanata bábert terem a művészeknek, kinek dicsőségéről magasztaló dal zeng a kritika lantján. Természetesen a művészi elragadtatásnak bizonyos határa is van, amelyen túl már nem nyílik virág.

A most Nagyváradon játszó Axelrad-csoport egyik férfi tagját is elkapta tegnap este, előadás közben a láz. És igen messzire ragadta.

Már vége felé járt az utolsó felvonása annak a rém-darabnak, melyben Dóra, a fegyencz, az elvetemült briganti két és egy negyed órán át esd szerelmet. A molett primadonna, ki bánatos bariton hangon énekelt, s egy szerelmes hitves szerepében aratott kétes értékű tapsokat: a molett primadonna tán tizenegyedszer utasította vissza a fegyencz epedő vallomásait.

A briganti térdelt az asszony előtt s hörögve, zokogva ajánlotta föl a szívét. Ebben a kényes pillanatban ki toppant be az ajtón? Természetesen a férj, ez a féltékeny, indulatos férfi.

Hogy mit csinált? Amit minden jól nevelt arámában a férfiek szoktak. Lázadó haraggal ragadta meg a briganti nyakát:

— Ki innen! ki innen! — bögte zord dühvel!

És lázas hevületében szörnyükép oldalba rugta a fegyenczet:

— Mars! — üvöltötte vadul, minden célzás nélkül a hadak istenére.

Már vége is lett volna ezzel a felvonásnak, ha a rugás nem sérti vala véletlenül a fegyencz nemesebb részeit s azok közt az önértetét. Így azonban a függöny nem gürdülhetett le némi kínos incidens nélkül.

A kikoszarzott, megszegyenített, s főképen érzékenyen megrugdalt fegyencz műsoron kívül de a publikum szemeláttára neki esett a partnerének, s mindenképp képzelhető nagy épülésére rettenetesen felpofozta. Nyílt színen nagy botrány keletkezett. A művészek, művésznők sikoltozva vetették közbe magukat, s bizony jó idő telt belé, míg a nekivadult szereplőket valahogy szétválaszthatták.

O'Donnel grófnő névjegyei.

— Ál hírlapírók szereplése. —

Arad, július 3.

A minap két fiatal ur járt Aradon. Igen szerény volt a fellépésük és szerény az óhajításuk: fényképet, cikket gyűjtöttek egy *Vasárnap* cím alatt megjelenő újságra, — közben pedig megsarcolták azt, a kit lehetett.

Ez a két ur, mint egy ma előttünk fekvő szabadkai tudósítás elmondja, rutul visszaélt az emberek bizalmával, elannyira, hogy most bűnvádi feljelentést készítenek ellenük tenni.

A tudósítást — mely sok befönt aradi kereskedőt és üzletembert fog érdekelni — minden kommentár nélkül itt közöljük:

Több ízben fordultak meg Szabadkán Szudy Gyula és Tóth Bálint de Isaszegh nevű fiatal emberek, kiadván magukat hírlapíróknak

s egy *Vasárnap* című illusztrált lapra, mely állítólag Párisban készül, előfizetőket gyűjtöttek.

Ez a két fiatal ember, akik tulajdonképpen kereskedő-segédék, heteken át tartózkodtak Szabadkán, időről-időre azonban kirándultak a szomszéd megyékbe is egy kis vadászatra.

Szabadkán elsősorban Schmausz Endre főispánnal kopogtattak be, O'Donnel grófnő névjegyét adva át a főispánnak. Felmutatták egyszerűs mind a miniszterium egy engedélyét és Vörös államtitkár egy ajánló-levelét, melyben ajánlja Szudy Gyulát, a „Vasárnap“ szerkesztőjét a főispán pártfogásába.

A főispán volt az első az előfizetők sorában s ráadásul még egy levelet is adott a kompánistáknak, melyben ajánlja a vállalkozókat a szabadkaiaknak.

Ezután megindult a hadjárat s az áldozatok hulltak nap-nap után.

Egy-kettőre volt 20—25 előfizető, akik 5, 10, 15 forintokat fizettek azért, hogy a „Vasárnap“ című képes-lapban megjelenjen az arczképük.

Az előfizetőktől kapott arczképeket azután elvitték Vörös Kálmán fényképészhez, ahol azokat reprodukáltatták.

Nyomattak Wilhelm könyvkereskedőnél nyugtákat, azon nyugtatták a felvett összegeket, a pénzt azonban elmulatták.

Vörös fényképésznél 70 frt adósságot, Wilhelm könyvkereskedőnél 15 frt adósságot csináltak, ez utóbbitól még utiköltséget is kértek.

A nem létező „Vasárnap“ című lapjuk megküldését április hóra ígérték megküldeni, ami azonban még a mai nap is a messze távolban, jobban mondva a meg nem születés stádiumában leledzik.

A jeles isaszeghi Tóth Bálint állítólag szegedi illetőségű kereskedő-segéd, akinek nevelőapja Szegeden lakik. Szudy Gyula pedig ismeretlen helyen tartózkodik.

A becsapott előfizetők, akik csak most jöttek rá, hogy rutul visszaélték bizalmukkal, a két ál hírlapíró ellen a napokban megteszik együttes följelentésüket a kir. ügyészségnél.

Máglyahalál

egy megsértett öszvér miatt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 3.

Különös esetet telegrafálnak mai kelettel Tanger marokkói tengeri kikötő városból. Marcos Essagin, egy francia kereskedő cég fezi fiókjának főnökét a fanatikus mohamedánok megölték és megégették a mohamedán főnök öszvére miatt.

Az eset részletei a következők:

Marcos Essagin kereskedelmi ügyletek lebonyolítása céljából már napok óta tartózkodik Tanger kikötő városban. Ma délután sétalovaglásra indult, hogy a kikötőt, a mely Marokkónak legfontosabb kereskedelmi pontja, alaposan megtekintse. Az ügynök utközben találkozott a tangeri mohamedán főnökkel, a ki nagyszámu hiveivel egyetemben egy vallási szertartásról tért hazafelé. Marcos Essagin érdeklődve nézte a szembejövő mohamedánokat s a mint lovával mellettök elhaladt, pusztá véletlenségből hozzáért a főnök öszvérehez.

A mohamedán főnök haragra lobbant, azt hívén, hogy a „gyaur“ keresztény szándékosan, gunyból érintette öszvérét és heves szitkokra fakadt az ügynök ellen, a ki eleinte hiába védekezett; később pedig, midőn a sértéseket visszautasítva mérges vitára kelt a főnökkel, az egész mohamedán gyülekezet föllázadt ellene.

Az ügynök látta, hogy élete veszedelem-

ben forog. A mohamedánok fenyegető magatartást kezdtek tanusítani és véres bosszút akartak állani a keresztényen, a ki főnökük öszvérét immár gazdástól is megsértette. Essagin látva, hogy életveszély fenyegeti, elszántan rántotta elő revolverét és a tömeg közé lőtt.

Több sem kellett a nekivadult mohamedánoknak. Ádáz dühvel rohanták meg az egyedül álló ügynököt, lerántották lováról, szétszaggatták, majd hirtelen összehordtak minden éghető tárgyat s a szerencsétlen ügynököt a rögtönzött máglyán ünnepelesen elégették.

Az eset csakhamar tudomására jutott a francia követnek, a ki azonnal megindította a nyomozást s miután kiderült, hogy a meggyilkolt ügynök amerikai alattvaló volt, rögtön telegrafálta az esetet az amerikai főkonzulnak és nyomban jelentést tett Sidi Tores külügyminiszternél is.

Mindenesetre jellemző a mohamedán fanatizmusra, hogy Tanger lakossága voltaképpen nem is tisztán mohamedán vallású. A kereskedelmi összeköttetések révén már sok idegen elem került közzéjük s a 20000 lakos között ez idő szerint 6—7000 zsidó, azonkívül sok spanyol is van. Ugy látszik azonban, hogy a civilizáció még mindig nem háborgatta meg az ősi vak fanatizmust.

HIREK.

— A trónörökös házasságát a hivatalos lap mai száma publikálja az alábbi két közleményben:

Ő császári és királyi Fensége, ausztria-estei Ferencz Ferdinánd főherczeg ur, Ő császári és apostoli királyi Felségének, mint a legmagasabb uralkodóház legfőbb felséges fejének hozzájárulásával és beleegyezésével, az 1900. évi július hó 1-én Reichstadtban, Csehországban, méltóságos chotkowi és wognini Chotek Zsófia grófnővel morganatikus házasságra lépett.

Ő császári és apostoli királyi Felsége, folyó évi július hó 1-én Ischlben kelt legfelső kéziratával, kegyelemben indítva érezte magát: ausztria-estei Ferencz Ferdinánd főherczeg ur ő császári és királyi Fensége morganatikus hitvesét, Zsófiát született chotkowi és wognini Chotek grófnőt, díjmentesen örökös herczegi rangra emelni, Hohenberg névvel és „ő herczegi kegyelmessége“ czimzessel.

— A város közgyűlése. Aradváros törvényhatósága júliusi közgyűlését 11-én tartja meg. Most jelent meg a közgyűlési sorrend első része, melynek fontosabb tárgyai a miniszter leirata a zálogházi kamatok leszállításáról, két választás, továbbá a Varjassy József-utca ügyében a döntés, mit, tudvalevőleg az provokált, hogy Blaskovich Antal törvényhatósági tag és számos halász-utczai lakos utczájuknak Varjassy után való elnevezését kérték, míg több halász-utczai lakos az utca régi, a szabadságharcz idejéből emlékezetes nevének meghagyása iránt folyamodott.

— Pangás a párisi világkiállításon. Az egész világon érezhető rossz üzleti viszonyok nyomasztó hatását a párisi világkiállításon is mindinkább tapasztalják. Mint egy távirat jelenti a párisi börzén a kiállítási értékek rohamosan estek, még az Eiffel-torony részvényei is 600 frankról 200-ra szállottak le. A kiállítási közönségnek is kevés a költőpénze, a mit elég élesen tanusít, hogy az utolsó héten harmincz vendéglő szünt meg a forgalom hiánya miatt.

— Rónay főispán megy? A Torontáli Közlöny azt újságolja állítólag hiteles forrásból, hogy Rónay Jenő torontálmegyei főispán, már a

közel jövőben megrálik főispáni állásától. E hir mindenestre megerősítésre szorul.

— **Cseh nők és a trónörökös neje.** A prágai cseh hölgyek, mint tudósítónk telegrafálja, üdvözlő táviratot küldtek *Hohenberg* hercegnőhöz, *Ferencz Ferdinánd* trónörökös nejehez. A hercegnő *Konopistban* kapta meg az üdvözlő táviratot.

— **Szibériába többé nem számúznek.** Oroszországból humanizmusra mutató hírekkel még nem igen háborgatták a lapokat. Csak most, mióta a jelenlegi császár uralkodik, hallunk egyes terveket a miket azonban jóformán el sem hisznek, míg ténynyé nem válnak. Így a Szibériába való száműzetés megszüntetését jelentő hírek most már teljesen be vannak igazolva. Ma ugyanis mint tudósítónk telegrafálja, a pétervári hivatalos lap, a *császár szentesítő záradékával* egyetemben közli azt a törvényt, a mely kimondja a Szibériába való száműzés teljes és végleges megszüntetését.

— **Esküvő.** *Székelly* Salamon, az aradi állami főreáliskola tanára, vasárnap kötött házasságot Budapesten *Fehérváry* Etelka kisaszszonnyal. Esküvő után az új pár a Balaton mellé utazott.

— **Választások a közgyűlésen.** A júliusi városi közgyűlésen két választás lesz. *Varjassy* József elhunytával a közigazgatási bizottságban megüresedett helyet töltik be, továbbá *Angel* István dr.-nak alkaptánnyá történt megválasztása folytán betöltetlen rendőrfogalmazói állásra választanak. A fogalmazói helyre eddig két pályázó jelentkezett.

— **Gyászmise V. Ferdinándért.** *V. Ferdinánd* magyar király halálának évfordulója alkalmából ma délelőtt 10 órakor fényes gyászmisét tartottak a budavári koronázó Mátyás templomban. A szentélyt gyáspompával ékesítették középen pedig diszes katafalkot állítottak fel, melyen a királyi és császári jelvények voltak elhelyezve. A templomban a rendet *Andeas* százados parancsnokkal az élén diszruhás koronaörök tartották fenn, az utczán pedig *Beniczky* felügyelő parancsnokságával lovas és gyalogos rendőrök ügyeltek fel a rendre. A szentély feketével bevont padosaiban ültek: *Czibulka* altábornagy, *Léderer* ny. altábornagy; gróf *Attems* lovassági tábornok, *Gaudernack* tábornok, számos törzs és főtiszt. Ott volt ezenkívül: *Ponori Thewreuk* Emil a tudomány egyetem rektora. *Osztóics* első kerületi elöljáróval az élén számos fővárosi bizottsági tag. A gyászmisét *Ványa* katonai prépost mondta fényes segédlettel. Misa alatt a templomi ének- és zenekar *Vavrinczy* Mór „Requiem“-ét adta elő *Hoppe* Rezső tanár orgona kísérete mellett. A magán-szólamokat *Farkas* Edit, *Ertl* Anna, *Juhász* Ferencz és *Kretschy* Károly énekeltek.

— **Zeppelin léghajója.** Tegnap mint irtuk, fölszállt végre *Zeppelin* gróf léghajója a badeni tó fölött és szerencsésen ért földet Immenstaad község mellett. A gróf visszatérése a léghajócsarnokba épp oly jól sikerült, mint fölszállása. A fölszállás eredményéről a vélemények szakörökben igen eltérők. Így egy mai távirat szerint műszaki férfiak *fiaskónak* mondják az első fölszállást. A léghajót egy részvénytársaság vette át, mely több javítást eszközölt a gépezeten és míg ezek elkészülnek — körülbelül három hétig — fölszállás nem lesz.

— **Változások a klérushban.** A csanádmezei püspöki aula ma teszi közhírré a nagy nyári dispoziciókat, melyek a következők áthelyeztetek: *Hoffmann* Béla temesvár-erzsébetvárosi hitoktató koadjutornak Urményházára *Kovács* János *Szekudvarról* Temesvár-Erzsébetvárosra, *Holzinger* Adám daruvári koadjutor *Glogovácra*, *Hadrián* Dénes Merczyfalváról adminisztrátornak *Szekudvarra*. *Scheibert* Ferencz Daruvárra, *Sipos* István orczyfalvi koadjutor Gattajára és *Pörzsölt* Géza Nagy-Oszról hittanárnak Nagykikindára. Az új misések közül káplánoknak disponáltak; *Dévald* Vil-

mos Merczyfalvára, *Baktay* János Orczyfalvára és *Kovács* Lajos N.-Oszre.

— **Harmincz fokos meleg.** Bemé vagyunk a java nyárban s a hűvös időjárást fölvaltatták az igazi kánikulai napok. A hőség szinte elviselhetetlen. Ma például 30 Reamur foknyi volt a meleg az árnyékos helyeken is. Bizonyos, hogy igyekszik is mindenki, aki csak teheti, hogy meneküljön a nagy meleg elől valamelyik üdítő fürdőhelyre.

— **A hobokeni hajószerecsétlenség áldozatai.** A tegnapi irtózatos katasztrófáról még mindig érkeznek táviratok, melyek szerint a tegnapi hírek tuzottak voltak. A szerecsétlenség áldozatainak számát ma már kevesebbre teszik. A mai táviratok azonban egymás között is ellentmondásba esnek, a mennyiben az eseményeket különféleképen írják le. Annyi bizonyos, hogy ez ideig még nem lehet megállapítani sem az elpusztult emberek számát, sem pedig a szenvedett anyagi károkat, s a hírek csak többé-kevésbé valószínű kombinációk. Az is bizonyos, hogy az áldozatul esett emberek száma szomorúan nagy. Még a legenyhébb számítás szerint is *legalább 125—150 ember pusztult el a lángok között*, az anyagi kár pedig *legalább is öt millió dollár*. A ma érkezett táviratok szerint az északnémet *Lloyd Saale* nevű hajójából 17 holttestet hoztak ki és nem ötvenet, mint előbb jelentették. A *Bremen* hajón, a melyen a tüzet teljesen eloltották, eddig nem találtak holttestet, a folyóból negyvenet fogtak ki. A *Kaiser Wilhelm der Grosse* legénységéből még három ember hiányzik. A mentőtársaság kapitánya, a ki a vizsgálatot vezeti, azt mondja, hogy a *Bremen* gőzöst meglehet még menteni, mert alsó része csaknem teljesen sértetlen. A gépek, úgy látszik, egészen rendben vannak. Különben a dokkok egészen, a gőzösök az érték fele erejéig biztosítva voltak. A *Kaiser Wilhelm der Grosse* gőzös holnap 350 embert vesz föl, a kik a katasztrófából megmenekültek. Az eddigi nyomozás során a tüzvész okát nem sikerült kideríteni. Az áldozatok között sok német, amerikai és számos osztrák-magyar alattvalót találtak. Nagyon bajos azonban a személyazonosságok megállapítása, mert a személyeket igazoló iratok és egyéb ismertető jelek, a melyekről az áldozatok kiletére következtetni lehetne, legnagyobb részben elpusztultak a lángok között. A legtöbb halott személye ez ideig teljesen ismeretlen.

— **A főrabbi esküje.** Megirtuk aonak idején, hogy a nagyváradvárosi járásbíró *Fuchs* Mór nagyvárad főrabbi kétszáz korona pénzbírságot rótt ki, mert egy polgári pörben vonakodott az esküt födetlen fölvetenni. *Fuchs* Mór a járásbíró eme határozata ellen fölfolyamodással élt, amelyet most intézett el a nagyvárad törvényszék föllebbviteli tanácsa: *Jelentsik* István elnöklése mellett. A törvényszék a törvényre való hivatkozással a *járásbíró határozatát helybenhagyta*. A törvényszék érdekes ítélete szószerint a következő:

A nagyvárad kir. törvényszék *Knöpfer* Márkusnak a magyarországi orth. izraelita hitfeletkezet közzvetítő iroda budapesti cég alperes elleni 1790 frt jár. iránti perében kihallgattatni rendelt *Fuchs* Mór tanu nagyvárad lakosnak a nagyváradvárosi kir. járásbíró azon rendelkezése ellen, melylyel nevezett *Fuchs* Mór 1900 M. 52—2 alatti rendelkezésével alperes eskütételére kötelezte, — beadott, 1900. M. 57—7 szám alatti fölfolyamodása folytán következő végzést hozott: az első bíróságnak neheztelt határozatát helybenhagyja s utasítja az első bíróságot, hogy tanu *Fuchs* Mór az eskünek az ügyviteli szabályok értelmébeni letételére idézze meg, mert: az 1868. évi 54. t. cz. 204. §-a nyílt rendelkezése szerint minden tanu

tartozik vallomását esküvel megerősíteni, s ha ezt megtagadja, a hivatolt törvény 206. §-a alkalmazásával 800 frtj terjedő pénzbüntetés s behajthatatlanság esetén megfelelő elzárással büntetendő. — Továbbá: Az előirt tanuesküt az általános bírói ügyviteli szabályok 274. §-a nyílt rendelkezése szerint — a tanu vallására tekintet nélkül — akként tartozik letenni, hogy jobb kezét szívére teszi. A most hivatolt általános bírói ügyviteli szabályok szerint tehát a tanuk nincsenek jogosítva arra, hogy a polgári törvénykezési tanu esküt a saját vallásuk szertartása szerint teshessék le s így folyamodó nem szorgalmazza azt, hogy az esküt a vallása szertartása szerint, vagyis a főveg felvételével tesse le s midőn ezt az eljáró bíró megtagadta az őt kötelező ügyviteli szabálynak megfelelően járt el. Ezeknél fogva a kir. törvényszék az első bíróságnak fölfolyamodásul megtámadott azt a rendelkezését, hogy fölfolyamodót 200 korona pénzbüntetés terhe alatt kötelezte a tanu eskünek az előirt ügyviteli szabályok értelmében fölvetendő letételére, helybenhagyta azért is, mert a fölfolyamodásban hivatott 1895. évi 43. t. cz. itt alkalmazást nem talál.

— **Aradi tanulók a párisi kiállításon.** A közoktatásügyi miniszter által engedélyezett s ajánlott tanulmányi utazásában a magyar iskolák növendékeinek a fővárosi állami és hitfelekezeti főgimnáziumok legtöbbje, a községi állami reáliskolák s csaknem az összes felsőkereskedelmi iskolák részt vesznek. Résztvevőket a vidéki tanintézetek közül is számosan bejelentették. Így a szegedi, aradi, temesvári, nagyvárad, kolozsvári, kézsmárki iskolák. A jelentések július 10 ig fogadtatnak el és már az eddigi jelentésekből és bizony következtethető, hogy a magyar tanuló ifjúság megjelenése a világvárosban és világtárlaton számbelileg is imponálni fog.

— **A milliomos a börtönben.** *Ujhelyi* Lipót, a hamis tanuzásra való rábírás miatt egy évi börtönre ítélt vásárhelyi nábob, mint tegnap részletesen megirtuk, hosszas bajdokolás után önkénynt jelentkezett a szegedi kir. ügyészségnél. Tudósítónk azt telefonálja, hogy mikor rázárták czellájá ajtaját, elzékenyült, sirni kezdett és görcsös zokogás közt siratta szabadságát, agg életét. Később visszanyerte nyugalmat s azt kérte az ügyésztől, *adasson neki egy évi börtön ideje alatt kóser ételeket*, ezt a kérését azonban az ügyész a szabályok értelmében nem teljesíthette. Délután, a közös séta idején, az élőhalott vásárhelyi nábob már ott sétált a többi rabok között. A mellén nagy C. betű lóg; jele, hogy a czellában egyedül raboskodik. Érdekes, hogy ama 40.000 koronát, amit *Ujhelyi* régebben biztosítékul tett le az ügyészségen, s ami miatt több törvényszéki vita volt, a milliomos most *visszakapja*. Az ügyészség már meg is kereste az adóhivatalt a 40.000 korona kiszolgáltatására.

— **Hivatalok áthelyezése.** Megirtuk, hogy a városházán több hivatal helyiséget cserélt. A vasárnap folyamán a rendőrség bünyügyi osztálya *Löcs* Rezső aljegyző hivatalába és a mellette levő két szobába helyeztetett el. *Löcs* hivatala a katonaiügyi osztály helyiségében van, ezt pedig a földszinti kisterembe helyezték át.

— **Ibsen Henrik beteg.** *Berlinből* jelentik, hogy Kopenhágából nyert értesülések szerint *Ibsen* Henrik veszélyesen megbetegedett. Mai jelentések szerint a költő már jobban van, de állapota még mindig aggodalomra ad okot.

— **Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi,** hogy *Pap* Tivadar körösbányai ügyvédet, elhalálózása következtében, az ügyvédek lajstromából kitorlotta és irodája részére gondnokul *Nogáll* Károly körösbányai ügyvédet rendelte ki.

— **Az áruló tiszt pöre.** E hó közepén a párisi esküdtsek előtt érdekes politikai háttérű pör fog tárgyalásra kerülni. Ez a pör betekintést enged a francia vezérkar kulisszái

mögé. *Fritsch* százados, aki ellenzéki képviselő előtt több hivatali titkot árult el és bizalmas iratokat mutatott meg, pört emelt az *Aurore* ellen. *Gallifet* hadügyminiszter a százados eljárását bűnnek minősítette és őt a szolgálatból elbocsátotta. Az *Aurore* ezt az ügyet abban az időben nagyon szellőztette és *Gohier* megbélyegezte őt árulásáért. A százados most szenzációs pört akar, bepörölte *Gohiert* és az *Auroret*. A tárgyalás iránt már most nagy az érdeklődés.

— **Az üldözött román zsidók.** *Predealban* — mint táviratilag jelentik — a Romániából kivándorolt zsidók közül egy kétszáz főből álló csapat megrekedt. A brassói rendőrség megakadályozta, hogy átjöjjenek a határon s egy oláh szolgabíró tanácsára vissza akarta őket Romániába toloncolni. A nagy nyomorúsággal küzdő kivándorlók táviratilag kértek pénzsegélyt az erdélyrészi zsidó hitközségektől, amit meg is kaptak. A brassói rabbi *Predealra*, ment, hogy ügyükben eljárjon. Sikerült közbelépésével keresztülvinni, hogy a kivándorlókat utnak ereszsék. A csapat ma este meg is indult Budapest felé, honnét Amerikába szándékoznak menni.

— **Nagy dinamitlopás Biharmegyében.** Nagy rettegésben tartja *Lunkaszprie* község lakóit és az egész környéket egy rejtélyes lopás, melyet múlt hó végén követtek el még eddig teljesen ismeretlen tettesek. *Lunkaszprie* község lakossága egy nagy vállalat: *Junghaus* E. fűrészes és erdőipar vállalatánál dolgozik s a munkások között olaszok is vannak, kik a százados fákat dinamit és puskapor segítségével döntik ki. E célra a vállalat tulajdonosa a község határában, teljesen különállóan, egy raktárt állított fel, melyben a robbanó anyagok vannak. A szertár kétféle el van zárva, úgy, hogy megközelítése nem kis fáradságba kerül. Múlt hó 21-én néhány munkás a raktárhoz ment s nagy meglepetéssel tapasztalták, hogy a jól elzárt ajtó nyitva áll s rajta erőszak nyomait találták. Rosszat sejtve, jelentést tettek a tulajdonosnál, a ki rögtön kiment a raktárhoz s kontatálta, hogy *öt kiló dinamit, 10 kiló puskapor és két doboz gyújtó anyag elveszett.* A veszedelmes lopásról rögtön jelentést tettek a papmezői csendőrségnél, mely vizsgálatot tartott a helyszínén s megállapította, hogy a lopást akkor éjjel betörés útján követtek el. *Beszélték*, hogy a lopást a vállalatnak egy volt munkása követte el, kit mulasztások miatt elbocsátották s ezért boszúból most rá akar ijesztetni a vállalkozóra. A csendőrség ez alapon is folytatja a nyomozást.

— **Szerum a részegség ellen.** Bécsi távirat szerint a belügyminiszter a kórházakat értesítette, hogy *Thubault* francia orvos által feltalált részegség elleni szerum behozatalát megengedte. A gyógyszerárakban való nyilvános eladást csak alkoholistákon tett kísérletek után fogják véleményezni.

— **Halálozás.** *Krausz* Jakab világios nyugalmazott tanító sulyos csapás érte, édes atyja *Krausz* József, f. hó 2-án 86 éves korában hosszas szenvedés után végelgyengülésben meghalt, temetése ma délután volt a község általános részvéte mellett.

— **Franciaországban elfogott kém.** A „*Petit Journal*” egy Nancyból kelt távirat nyomán azt a szenzációsan hangzó hírt közli, hogy egy *Corbeli* nevű németországi alattvalót a francia hatóságok letartóztattak, mert azzal gyanúsítják, hogy Németország érdekében kémkedett. A hír még megerősítésre vár.

— **Felfüggesztett polgármester.** *Szolnoki* Lajos, Félégyháza polgármesteri helyettese ellen panaszt tettek a közgyűlésnél, hogy nem hivatalos dolgai elintézésének szenteli idejét, saját személye érdekében korteskedik s azokat, akik nem akartak az ő pártjára állani, jogaikat megrovíditette. A közgyűlés egy öttagú bizottságot küldött ki, hogy vizsgálja meg alaposan az ügyet s tegyen jelentést. A kiküldött bizottság megbízatásában eljárva, tegnap betérjesztette Félégyháza közgyűlése elé jelentését, amelyből

kitűnt, hogy *Szolnoki* ellen nemcsak azok a vádak bizonyultak igaznak, amelyeket róla eddig tudtak, hanem azoknál súlyosabbak is igazolást nyertek. Különösen nyomasztó vád ellene az, hogy egy családot hamis tanúzásra akart rábírní. A zajosan lefolyt közgyűlés *Szolnoki* ellen fegyelmi vizsgálatot rendelt el s őt állásától felfüggesztette.

— **A kalap.** *Drocsika* Iván pécsi lakos házaséletének boldogságát egy kalap zavarta meg. Az inkriminált kalap egy fiatal ember fejéről esett le, még pedig oly körülmények között, hogy *Drocsika* Iván — válopört indított a felesége ellen. A derék ember éjfél tájt érkezett háza elé, zörgetett a kapuján s erre megnyitá a felesége szobájának ablaka: az asszony ott nyujtotta ki a kapukulcsot. Alig nyitotta ki *Drocsika* Iván a kaput, hallja, amint az ablak megint zörren. Visszatekint és ime! a felesége szobája ablakán egy fiatal ember ugrott ki s vad futásnak eredt. Menten utána vetette magát, de el nem érte, csak a — kalapját, amely futásközben leesett a fiatal ember fejéről. Ezzel a korpusz deliktivel fölfegyverkezve vonta kérdőre aztán *Drocsika* Iván a feleségét. De az asszony sértődötten tiltakozott a gyanu ellen s váltig erősítette, hogy nem volt nála senki és fogalma sincs róla, kié a kalap. *Drocsika* Iván, mit tehetett egyebet, elment a kalappal egy ügyvédhez, hogy megindíttassa a neje ellen a válopört. Csak-hogy persze a kalap tulajdonos nélkül kevés bizonyíték ahoz, hogy választ lehessen kérni; *Drocsika* Iván tehát az lenne a legelső kötetelése, hogy a kalap gazdáját megkeresse. *Drocsika* Iván most fölvitte a kalapot a pécsi redőrkapitánysághoz: hátha majd jelentkezik ott a becsültvesztő.

— **A magyar fürdőkből Siófokon** június hó elsején nyílt meg az évad, még pedig rendkívüli látogatottság mellett. A kies Balaton fürdőre június 30-ig 1287 vendég érkezett, köztük gr. Pallavicini Ede, gr. Zichy István, br. Roszner Ervin főispán, br. Puthon N. Cilliből, Beke Erzsébet bárónő, lovag Freistadtler Jenő, Lévy Lajos orsz. képviselő, lovag Gottschlig Agoston, Szájbély Kálmán, Purgly Sándor orsz. képviselő, Dr. Rosenberg Gyula és Rudnyánszky Béla orsz. képviselők családja stb. A kiváló fényvel berendezett fürdőtelep a Déli vasut mentén fekszik 2 órányira a fővárostól, és hullámos fürdőit főleg az idegrendszer betegségei, a női nemű szervek bántalmái, továbbá vérszegénység, sápkór, görvély és angolkór ellen ajánlják az orvosok.

— **Rablás a kórházban.** Vakmerő rablást követtek el ezideig még ismeretlen tettesek Debreczenben. A rablók behatoltak a kórház épületébe, betörték az irodába, honnan 200 frt készpénzt, értékpapírokat s értéktárgyakat raboltak el. A tisztviselők előző nap kapták ki fizetésüket, egyrésztük a fiókban hagyta, azt is elvitték. A rablást a szolga, ki reggel az irodát felnyitotta, vette észre. Értesítette a gondnokot, ki nagyjából megállapította, miket s körülbelül mennyi pénzt vittek el s jelentést tett a bünyügyi osztálynak. A bünyügyi osztály azonnal megkezdte a nyomozást, de eddig nincs semmi eredmény.

— **A zenede ülése.** Az aradi zenede választmányja holnap, szerdán délután 5 órakor ülést tart a városháza tanács termében.

— **Sötétség a Baross-parkban.** Ma este a Baross-park kioszkjában katonazene volt, a mely, mint rendesen igen nagy közönséget vonzott a zöldre. Nagy közönség lepte el a kioszk terrasát és sűrű tömegekben sétáltak a park utjain. Ilyenkor a közönség nagy része 11 óráig marad künn, mert a zene is addig szól, a világítás is addig szokott tartani. Ma este azonban, mint lapunknak több oldalról panaszolják, kellemetlen dolog zavarta meg az üdülő közönséget. Kevéssel tíz óra után, alig fél 11-kor oltogatni kezdték a lámpákat s rövid idő alatt az egész parkra sötétség borult,

a közönség pedig szinte megriadtan tudakozódott, hogy hány óra lehet. Az együvé tartozók alig találtak egymásra. Aztán lassu, óvatos botorkálással igyekeztek ki a parkból és igen sokan zugolódtak a világítással való megmagyarázhatatlan takarékoság miatt. Hát bizonyos, hogy ilyen szép időben, a milyen ma este volt, mikor a friss levegő, a zene és egyéb szórakozások oly nagy közönséget gyűtenek a parkba, tanácsos volna a világítás rendes határidejét, a 11 órát megvárni, a mire felhívjuk a főkapitány ur figyelmét.

— **Uj államfogyók.** Mint minden hónap elején, ezuttal is nagyobb számmal utaltak be államfogyókat a szegedi államfogházba. Ma hat új államfogyó vonult be, akikkel együtt most kilenczen vannak az államfogyók. Ujabbban a következők kezdték meg büntetésidejük kitöltését: *Adler* Artur dr. pancsovai ügyvéd 3 napra, *Melik* Endre dr. ügyvédjelölt Sepső-Szt.-Györgyről 3 hétre, *Maderopah* Viktor mérnök Iszkroniról (Hunyadmegye) 8 napra, *Hall* Béla joghallgató Szamosfalváról 3 napra, *Baróti* Ernő budapesti pénzügyi fogalmazó 8 napra, és *Bersán* Aurél albiró Battonyáról 8 napra.

— **A telefonograf.** *Poulsen* dán mérnök oly meglepő találmányt mutatott be a napokban, mely nem csupán a fizikát meg az elektrotechnikát, de a közönséget is a legnagyobb mértékben érdekli. A neve *telefonograf* vagy *telegrafon*, de magnetofonografnak is lehetne nevezni, minthogy a fonográfot elektromagnetikus rendszerre teszi át. E készülék segítségével a kimondott szót magnetikus uton föl lehet jegyezni, úgy, hogy tetszés szerint meg lehet ismételni. Az eljárás a következő: A hangátvitelnél keletkező áramhullámokat a mikrofonból átvezetik egy alkalmas elektromagnésbe, a melynek sarkai között a hanghullámoknak megfelelő mégneses feszültség keletkezik. A mégnese két sarka közé magnetizált drótot alkalmaznak, amely a magnetikus feszültség ingadozásait följegyzí, éppen úgy, mint a közönséges fonográf viaszhengere a membran rezgéseit. A találmányról kiszivárgott hírek igen kedvezők, gyakorlati alkalmazásának már mi sem áll az útjában. A telefonograf előre látható módon nagy átalakulásokat fog okozni a mai telefonrendszerben.

— **Kifosztott gyáros.** *H. M.* bécsi gyáros ma délután Budapesten gyanútlanul haladt kifelé a kerepesi-uton. A mikor a Klauzál-utczához ért, egy ismeretlen ember hátulról meglökte, s ugyanabban a pillanatban egy másik ismeretlen elülről neki szaladt, s e közben ellopta kétfédelű aranyóráját, az azon függő medaillont. Az óra számlapján a hold járását jelző mutató van, hátlapja pedig a napokat és a hónapokat jelző lappal van ellátva. A láncz másfélcentiméteres szemekből áll s az egész 200 frtot ér. A rendőrség a vakmerő embereket keresi.

— **Ajánlkozás.** A szünidő két hónapján át a nyelvészetből és történelemből ismétlő, illetve javító vizsgálatra szükséges tanítási órákat hajlandó adni egy nyugalmazott okleveles főgimnáziumi tanár, ki ez idő szerint Aradon tartozkodik. Czime és lakása a kiadóhivatalban megtudható.

— **Névtelen levelezőlapok.** Nagyon csunya dolog az, ha valaki az ismeretlenség homályába burkolózva embertársainak kellemetlenséget akar szerezni. Legujabbban az a szokásuk a névtelen levelezőknek, hogy a férj kap egy képes lapot tele szerelmi ömlengésekkel, s ugyanakkor a feleségnek is küldenek egy lapot, hogy vonja kérdőre a férjét, minő szerelmes levele érkezett. Elképzelhető az a családi jelenet, mely ebből keletkezik, az egész család nyugalmát és életét képes ezt feldulni. A legkétségbeejtőbb az, hogy nem is lehet ellene védekezni. Szegény áldozatokra szánt férjek, — jaj nektek.

— **Öngyilkos katona.** Nagybecskerekéről írják: Tegnap délután a Rezső-laktanyában, a

számvevő altiszt irodában Müller Ferencz közlegény, mellbe lötte magát. A lövés szétroncsolta a tüdejét úgy, hogy a szerencsétlen ember nemsokára kiszenvedett. Müllert egy másik ezredtől helyezték át, ahol büntetésből a negyedik évet szolgálta. Itt is sok volt a büntetése s valószínűleg ettől való félelmében követte el végzetes tettét. Felbonczolása után, kellő katonai diszszel temették el.

— **Egy válóper története.** Budapesten a Lipótváros előkelő társaságában nagy szerepet vitt a télen egy fiatal házaspár, a melynek most folyik a válópöre a törvényszék előtt. Az érdekes válópör előzményeiről a következő pikáns dolgot suttogja a fáma: B. J. varrónő, a ki az új ruhákon kívül új híreket szokott life-rálni a megrendelőinek, egy napon X. tanácsosné házához egy vadonatúj moir toilettel és egy pikáns hírrel állított be. A jeles hölgy ugyanis elbeszélte, hogy ugyanabban a házban, a hol ő lakik, milyen vig szalmaözvegyi életet él K. ur, egy előkelő miniszteri hivatalnok. A multkor is délután egy sűrűn lefátyolozott urinő látogatta meg, a ki csak későn este távozott tőle.

— En nem ismerem, hogy ki volt de a ház-mester megismerte. Meg is mondta a nevét, de elfeledtem. Biztosan tudom, hogy nagysága is ismeri.

A tanácsosné csodálkozva csapta össze kezeit.

— Na de ilyet! Ugyan tudja meg a nevét, aztán mondja meg nekem is, hogy ki volt az az asszony.

— Jó, jó. Majd utána járok.

Aztán otthagya a ruhát és távozott.

Röviddel ezután a tanácsosné újabb megrendelést akart tenni s elment a varrónőhöz. A mint a köruton halad, találkozik egy jó ismerősével. (Mondjuk dr. Horváthtal.)

— Ejnye be jó, hogy találkozom magával, kísérjen be a varrónőhöz. Csak pár percet töltsök nála. Aztán utba ejtem magokat is. Már régen láttam a feleségét.

— Szívesen.

Dr. Horváth és a tanácsosné bementek a varrónőhöz. Az asszony rövidesen elvégezte a dolgát, míg a férfi a képeket nézegette a falon. Mikor aztán már kifelé indultak, a varrónő megszólalt:

— Az igaz. Majd el is feledtem. Az az asszony, a kiről a multkor szóltam . . .

A tanácsosné már meg is feledkezett az egész dologról.

— Miféle asszony?

A varrónő hamiskásan kacintott . . . Dr. Horváth meg hegyezte a fülét . . .

— Az az asszony, aki egy délutánt töltött itt a házban K. miniszteri hivatalnoknál . . . Most már tudom a nevét. *Valami dr. Horváthné volt . . .*

Hogy a tanácsosné és a kísérője hogyan értek le a lépcsőn, arról hallgat a krónika. Ez az előzménye a Horváthék válópörének, amelyben a varrónő, a ház-mester, K. miniszteri hivatalnok, meg a tanácsosné is be vannak idézve tanuképen. A dologban az a legérdekesebb, hogy a K. felesége, aki a Tátrában üdül, semmit sem tud az egész dologról.

— **A nő szerepe az ősmagyaroknál.** Nemzetünk ködbevesző, mesés multjáról érdekes tanulmányt olvasunk az Új Magyar Szemle júniusi füzetében. Pauler Gyula írta meg benne a magyar nemzet első szereplésének történetét. Érdekes a tanulmánynak ez a része:

A családi életben a leánynak nagy volt a szabadsága; járt-kelt, mulatott barátjával; ügyessé, bátorrá, önállóvá lett s e tulajdonsága, bár a házasság már nagyon korlátolta, rányomta a családi életre bélyegét. A leányt a férfi már — úgy látszik — nem rabolta, mint az őskorban, hanem vette s azzal a feleség mintegy a család tulajdonává lett. Azért, ha a férj

meghalt, az özvegynek sógorához, vagy valamely más rokonhoz kellett nőül mennie. Az asszony volt a háznak munkás szelleme. Míg a férfi, ha künn nem járt az erdőn, mezőn, a nyáj körül, vadászaton, vagy hadi kalandon, csak bevert, kumiszt — erjedt lótej — iddogált, beszélgetett, énekeket hallgatott régi hősök vitézi tetteiről s legfeljebb mulatságból birkózott, futtatott; az asszony fejt, télen vajot, sajtot készített, halat, húst szárított, bőrt cserzett és ruhát varrt. A szomszéd rokonépek analógiájából következően, lehetett a magyaroknál is a poligámianak itt-ott egy esete: de hogy általánosabbá, institutívá nem fejlődött, sőt még észrevehető nyoma sem maradt, annak főokát a magyar asszony jellemében látom, aki, ha nem is tudta férjét mindig, minden kicsapongástól, félrelépéstől visszatartani: mindig volt oly szép, oly okos, oly erős, hogy nem egykönnyen osztá meg. Sőt meg tudta tartani uralmát a házi tűzhely körül. A magyar ember, vagy baskir, aki, hogy külsejéről is mondjunk valamit, szakállát nyírta, mint mai napig, kiválóan katona volt; szeretett verekedni s azért, hol egyik, hol másik szomszédjára ütött, rabolta és vitte el tőle, amire szüksége volt. Fegyverül szolgált íjj, nyíl, — melyet maga készített s amelyből puzdrájában rendszeren ötven darab volt — dárda, vagy dsida, egyélű, egyenes, végén kissé görbe kard, és szomszédjai úgy ismerték, „mint a legveszedelmesebbet, legerősebbet, legvakmerőbbet“ a „török“ népek közt.

— **A vadházasság vége.** Acs Pál 25 éves budapesti utcásapró már rég óta közös háztartásban él Sóti Róza 25 éves szegedi születésű takarítónővel. Ma lakásukon valami fölött ösz-szekülőmböztek, a mire Acs felkapott egy patkós sarku bakancsot, s azzal úgy elverte az asszonyt, hogy több sebből vérezve került a Rókus-kórházba. A brutális ember ellen megindították az eljárást.

— **Fischer Mózes él.** Egy-két szegedi lapot azzal a hírrel ámitottak el, hogy az adai gyilosság áldozatai közül Fischer Mózes is meghalt, mire a volt tanulótársak pénzt gyűjtöttek és már a koszorukat is megrendelték. Most arról értesítenek bennünket, hogy Fischer Mózes él és virul és eszeágában sincs meghalni. A ravatalára szánt koszorukat pedig köszöni szépen, de egyelőre nem kér belőlük.

— **Betegséget okozó fa.** A lázra nagyon hajlandó rheumás emberek jól tudják, hogy az esti levegő ártalmas nekik s a parkok különben oly kellemes levegőjétől náthát, torokfájást kapnak. Az ilyenek azt mondják, természetük nem szenved az esti harmatot, míg az orvos egyszerűen idioszinkrasiának mondja, mert tudományos magyarázatát nem adhatja. A régibb orvosok ilyenkor a légkör nedvességét okolták, az újabbak pedig a teóriát megtoldották azzal, hogy az esti levegő különböző szerves anyagokat, talán mikrobákat is juttat a szervezetbe, melyek első sorban a légzőszerveket támadják meg és többé-kevésbé mélyen behatolnak a sejtekbe. Mennyiben játszik itt közre az egyéni hajlam, talán másodrangu kérdés, de bizonyos hogy ilyen „meghülések“ mindenkor némi összefüggésben vannak a fákkal, legtöbbször az annyira kedvelt platánokkal. Egy Hillger nevű barcelonai tanár családjában a tavasz beálltával már évek óta ragályos görcsös köhögés jelentkezett, melynek okát nem sikerült megállapítani. Mikroszkoppal végzett vizsgálatok közben a betegek zsebkendőin több ízben fedezett fel ugyan csillagalaku idegen anyagot, de semmi fontosságot nem tulajdonított e fölfedezésének. Egy tanítványa azonban bebizonyította, hogy e csillagszerű képletek tulajdonképpen fiatal platán-levelekből, valók. A házat körülvevő platánok leveleinek bőven hulló szörzete tehát gégehurutot okozott az egész családban. Hillger nézetét megerősítették más orvosok tapasztalatai is, s egyúttal felujultak Dioscorides és Galenus állításai, akik tapasztalatiilag megállapították, hogy a platánok eldurvítják a hangot, szem- és fülgyuladást okoznak. — Amit a platánfák büneképpen rónak fel, az valószínűleg sok má fára is vonatkozik és hasonló vizsgálat sok hirtelen elrekedésnek okát f jtheti meg.

— **Halálra kinezta a feleségét.** Tóth-Keszinből írja tudósítónk: Takács József kocsis nemrég elvett feleségül egy cselédleányt, eleinte boldogan éltek együtt; de a faluban nemsokára

pletykázni kezdtek az asszonyok, hogy Takács Józsefet megcsalja a felesége. A kocsis durva volt és vad, eleinte nem hitt a mende-mondáknak; de később megfogamzott lelkében a gyanu, különösen, hogy az asszonya egyszer késő este jött csak haza és azt mondta, hogy a rokonainál volt. Dühét azonban elfojtotta. Kikocsizott feleségével a kukoricaföldjükre, ott leteperte az asszonyt és revolverrel fenyegette; vallja be, van-e kedvese. Az asszony égre-földre esküdözött, hogy nincs; aztán később szinte negédesen odavágta:

— Leánykoromban volt, de azért becsületes lány maradtam.

A kocsisnak agyára szállt a vér, lerántotta a kocsirol a szij-istrángot és azzal addig verte az asszonyt, amíg alétan össze nem rogyott; aztán lábainál fogva oda kötözte a lóhoz, azt szabadon eresztette és hatalmas ostor-csapással neki indította a pusztának. Körülbelül négy kilométernyit vágathatott így a ló az országuton, míg emberek jöttek, kik a borzalmas fogatot feltartóztatták. Mikor a lovat elfogták, az asszony még életben volt. Testéről, mely több sebből vérzett, csafatokban lógott a ruha s arcát is össze-vissza zuzták az országut kiálló kövei. Az asszonyt beszállították a községbe, azonnal értesítették az esetről a körörvost, kinek véleménye szerint azonban Takácsné életben maradásához kevés a remény. A kegyetlen férjet letartóztatták és átadták a bíróságnak.

— **Építészeti ritkaság Kolozsváron.** A kolozsvári főtéri Szent Mihály-templom közel hat-száz éves, Zsigmond király alatt épült és mint a gót-stílus építészeti egyik remekét, felvették a műkincscsel bíró épületek közé és közelebbről az építészeti műemlékek országos bizottsága a gyulafehérvári templom újjáépítésének befejezése után ezt a templomot is restaurálni fogja. Ennek a templomnak egy olyan műépítészeti ritkasága van, amiről századok óta nem tudott senki. Evszázak előtt leomlott tornyába ugyanis egy titkos lépcső vezetett, melynek építészeti rendszere annyira ritka, hogy hasonló lépcsővel ellátott templom az egész föld kerekéségén csak kettő van még: Lüttichben és Kölnben. E lépcső bejárója a templom baloldali részén a mellékoltár mellett van. Egy prédikálószerk fedte el a bejáratot. Pákey Lajos főmérnök a Teknológiai Iparmúzeum igazgatója fedezte ezt fel és felhívta rá Schmidt bécsi főmérnöknek, aki a templomépités terén kiváló szakértő, a figyelmét; Schmid leutazott Kolozsvárra, megtekintette a templomot s kijelentette, hogy ez a lépcső a műépítészetenek egy olyan ritka remekműve, amelynek csodájára fog járni a világ. A lépcső két oldalról indul csigaalakban; kettős oszlopzat tartja és fogja össze a keskeny kölépcsőket. A csigaalakban felhatoló két lépcső minden két méternyi magasban 8-as alakjára egymást keresztezi. A keresztezés fölött szép ívezet hajlik. E ritka művet Pákey Lajos társaságában tegnap megtekintették a fa- és szénipari szakiskola tanárai, Gámán Zsigmond iparkamarai titkár, néhány előkelő iparos és számos érdeklődő. A lépcsőn csak a második 8-as hajlásáig lehet felhatolni, mert azontul törmelekek, kövek omlanak le. A lépcső a templom födeiére vezet és apró ablakkal jól meg van világítva.

— **Balesetek a Dunán.** Herceg László a budapesti atléta klub csónakázó házának szolgálja ma délután csónakázás közben a Dunába fordult. Szerencsére kimentették. — Bartos Béla 13 éves fiu pedig a mint a Margit-rakparton sétálgatott, szivgörcs fogta el s bele esett a vízbe. Ezt is szerencsésen kimentették.

— **Weisz Dávid** zálogházában holnap, szerdán az esedékes ékszertergyakat, csütörtökön az egyéb ingóságokat fogják árverezni.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Gyilkos szerelmes.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 3.

Kolozsvárott, mint tudósítónk jelenti, a külközép-utczábn nagy riadalmat okozott ma három revolverlövés. Egy elzüllött, részeges iparos akarta agyonlőni szerelmesét és annak atyját, majd végső kétségbeesésében önmaga ellen fordította a fegyvert. Az eset részletei a következők:

Budai Árpád 30 éves kovács-mester, régebben üzleti összeköttetésben állott Sztler Sándor kovács-mesterrel, a kinek egy szép leánya van. Budai és a leány megszerették egymást és ez a szerelem akkor sem ért véget, a mikor Sztler fölmondotta a társas viszonyt a részeges, dologkerülő Budainak.

A társaság megszűnt, de a szerelmesek között azonban minden a régi állapotban maradt. Ép úgy találkoztak ezután is mind eddig, bár Sztler tiltotta a leányát Budaitól, a kiről tudta, hogy naplopó, henye ember, a ki többre becsülte a pálinkát a kenyérnél. Több alkalommal kiadta az utat Budainak, de az csak azért tovább járt a leány után, azzal a szándékkal, hogy szerelmesét még apja ellenkezése daczára is feleségül veszi. A leány is látszólag belenyugodott ebbe, mert nem tiltotta meg a leánynek, hogy ne járjon ő utána apja ellenkezése daczára.

Budai ma este 9 órakor újra meglátta a leányát rendes látogatását s aztán lementek a kertbe sétálni. Sztler, a leány édes apja észrevette ezt és rögtön lesietett a kertbe, hogy leányát felhívja, Budait pedig távozásra kérje. Bár szépen beszélt Budaihoz, ez mégis feleséggel s mikor Sztler megfogva leányát, elakarta vezetni. Budai hirtelen revolvért rántott elő zsebéből és reá lőtt Sztlerre.

A golyó a kézcsuklót találta és azon ejtett egy veszélyes sebet. Ezután a leányr lőtt reá. A golyó a leány ajakán hatolt be, kitörte két fogát és összeroncolta az állkapcsát. A golyó mindkettőnek a sebében maradt.

Mikor látta Budai, hogy a megsebesített apa és leány összerogytak, maga ellen fordította a revolvért és a mellébe lőtt. Az első lövés nem tette meg a kellő hatást és ezért újra lőni akart, de a pisztoly csüörtököt mondott. A megrémült Budai ekkor eldobta a fegyvert és elrohant.

A kitelefonált mentők bekötötték a sebesülteket és otthon gondozás alá vették. A rendőrök a helyszíni szemle megtétele után az elmenekült Budai keresésére indultak. A lovasrendőrök egész a város határáig kikutatták a helyet, de eredménytelenül. Szóke Bálint rendőrfelügyelőnek végre mégis sikerült kézre keríteni a merénylőt. Szóke ugyanis szigoruan meghagyta a rendőröknek, hogy kutassanak ki minden zug korcsmát, mert ezek közül valamelyikben rejtőzik a gyilkos, miután a lakásán megtartott házkutatásnál nem került elő. És végre is szorgos kutatás után megtalálták a tettest bevitték a rendőrségre. Tekintettel sebére a mentőket oda telefonálták, kik bekötötték sebeit s azután fogdába vitték.

VAROS ES MEGYE.

Sorrendje

az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1900. évi július hó 11-ik napján d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

1. A polgármester jelentése folyó évi június hóról. 2. Özv. Munkácsy Mihálynénak a férje elhunytá fölött kifejezett részvétet megkö-

szönő levele. 3. A nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszteriumnak leirata a magán zálogházak tulajdonosai által szedhető kamatok tárgyában. 4. A nagymélt. m. kir. pénzügyminiszteriumnak leirata a boritaladó leszállítása iránt az országgyűlés képviselőházához intézett feliratra vonatkozólag. 5. Komárom szab. kir. város közönségének átírata a városok gazdasági és közegészségügyi intézményei jövedelmének állami adómentesítése iránt az országgyűlés képviselőházához intézett felirata tárgyában. 6. Az üresedésben lévő fogalmazói állásnak választás útján való betöltése. 7. A polgármester előterjesztése a közigazgatási bizottság egy megüresedett tagsági helyének betöltése iránt. 8. Az országos színészegyesület és nyugdíjintézet köszönete a színészetnek városunkban történt állandósításáért. 9. Blaskovits Antal és társai azon kérése, hogy a Halász-utca „Varjassy József” utcának elnevezessék, ezzel kapcsolatban a tanács jelentése a város egyik utcájának néhai Varjassy József nevével való elnevezése iránt. 10. Az aradi vendéglősök és kávéosok ipartársulatának az Aradon tartandó V. országos vendéglős kongresszus költségeire 1000 korona segély megszavazása iránti kérése. 11. Dr. Ötvös Dániel kerületi orvosnak 6 heti szabadságidő iránti kérése. 12. Hallósy László irodai segédtszűnek 6 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérése. 13. A tanács jelentése Herzl Bernát és érdektársainak a volt Mittelmann-féle szeszgyár eladása iránt tett ajánlata tárgyában. 14. U. a. a határjelző kövek szállítása iránt tartott árlejtés eredményéről. 15. A kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumnak intézkvénye a városi ipariskola és a Neuman testvérek alapítványa 1899. évi számadásának jóváhagyása tárgyában. 16. A polgármester előterjesztése a szervezett bűnügyi osztály felállításával kapcsolatos költségek mikénti fedezése tárgyában. 17. U. a. előterjesztése Csepp Györgyné városi szülész női nyugdíjaztatása iránt. 18. A m. kir. honvéhadapród iskolára alapított városi helynek betöltése.

TANÜGY.

(—) Az iskolaszék ülése. Aradváros községi iskolaszéke, nem a tegnapi tévedésből közölt napon, hanem e hó 5-én, csütörtökön tartja ülését.

TÖRVENYKEZÉS.

§ Szabadságon. Nyirő Géza az aradi törvényszék vizsgálóbírája holnap kezd meg hat heti időre terjedő szabadságát. Távozlétében Köller János törvényszéki bíró vezeti hivatalát.

NAPIREND.

Július 4. Szerda. Róm. kath. naptár: Ulrik, Berta. — Protestáns naptár: Ulrik, Berta. — Görög-keleti aaptár (június 21.): Julián vértanú — A nap két 3 óra 53 perczkor. nyugszik 7 óra 42 perczkor. — A hold két 11 óra 40 perczkor. nyugszik 10 óra 50 perczkor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 761.6 milliméter, délután 2 órakor 759.2 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 22.0, délután 2 órakor C° + 29.7. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 4, délután 2 órakor K. 4. — Felhőzet reggel 7 órakor derült, délután 2 órakor felderült. Csapadék az utóbbi 24 órában 0 mm.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, északon csapadék, nyugaton csapadék, zivatarok.

Szabadságharozó emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület, I-só emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn délután 4—5, pénteken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig. Helyiség: Erekllye-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Július 5. Iskolaszéki ülés délután 5 órakor.

Július 6. Az aradi kereskedelmi- és iparkamara teljes ülése délután 5 órakor.

Július 11. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

Július 14. Az arad-hegyvidéki turista-egyesület kirándulása a gainai csúcsra. — Körállatorvosválasztás Csermón.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

Aratógépek bemutatása Ötvenesen.

Arad, július 3.

A hazai ipar immár minden téren felvette a versenyt a külföldivel s örömmel látjuk, hogy lépésről-lépésre haladunk ipari önállóságunk felé. Nehány év előtt évenként még sok millió-

nyi forint vándorolt gazdasági gépekért az élelmes külföldi gyárosok zsebébe, azóta azonban hazai gyárosaink telepeiket tetemesen nagyibították, új gyárak is alakultak s kiterjesztették gyártási tevékenységüket mindazon gépekre és eszközökre, melyeket eddig gazdáink a külföldről szereztek be.

Hazánk mintaszerűen berendezett gyártelepe a Magyar kir. államvasutak gépgyára, mely úgy gyártmányainak kitűnőségénél, mint pedig a hatalmas gyártelep nagy arányainál fogva, nemcsak Magyarország, hanem az egész kontinens gazdasági gépgyárai között az első helyet foglalja el, legujabban az eddig csakis Amerikából importált fűkaszáló, marokrakó és kéveköto aratógépek gyártását is felvette és e czélból külön nagyszabású gyári berendezést létesített.

Az állami gépgyár mielőtt az aratógépek gyártásához fogott, szakközvegeit hosszabb tanulmányuttra küldötte Amerikába és az ott szerzett bő tapasztalatok nyomán fogott hozzá az új „Millenium” néven forgalomba hozott aratógépek konstruálásához, melyek — s ezt méltán állithatjuk, — egyszerű és elmes szerkezetűek, rendkívüli tartósságuk és szerfelett nagy munkaképességük folytán nemcsak hogy egyenrangúak, hanem túl is szárnyalják az amerikai gépeket, minek legjobb bizonyítéka, hogy ott, hol ezen gépek eddig dolgoztak, azok működésével rendkívül meg vannak elégedve. A rövid idő óta gyártott gépek különösen a keleti országokban és Oroszországban, tehát ott, hol ezen gépek egy nélkülözhetetlen gazdasági eszközt képeznek, osztatlan elismerésben részesülnek és az ezen országok felé irányuló kivitel mindinkább nagyobb arányokat ölt.

Hazánkban is el vannak terjedve e gépek, minthogy azonban azokat a Magyar kir. államvasutak gépgyára szélesebb körben kívánja a gazdaközönséggel megismertetni, az ország nagyobb uradalmaiban nyilvános próbaaratásokat rendez, miáltal lehetővé teszi, hogy az egyes vidékek gazdaközönsége a „Millenium” gépek kitűnő szerkezetéről és munkaképességéről személyesen szerezzen meggyőződést.

Az első ilyen gépbemutató f. hó 7-én szombaton fog gróf Zselenski Róbert ötvenesi uradalmában (vasutállomás: Zimánd-Ujfalu) megtartatni és 7 órakor reggel veszi kezdetét. Érdeklődőket szívesen lát az uradalom és a próbákat rendező gépgyár.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, július 3.

Az aratás előtt szebb időt képzelné sem lehet. A mult heti esőzés vissza vetette ugyan az aratást pár napra, de viszont a kapás vetéseknek nagy előnyére szolgált. Az aratás jónak ígérkezik. A gabnaszemek szépen fejlődtek.

Az üzlet szűk keretben mozog. A malmok beszüntették az üzemet, így a vételt csak a napi fogyasztók s részben a véleményvásárlók gyakorolták.

Tekintve az előhaladott időt, a behozatal jónak nevezhető. Mintegy 1200 métermázsza buza és 3—400 métermázsza tengeri kelt el élénk kínálat, lanyha vételkedv mellett.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

I-ső minőségű buza 7.60—7.70.

Középmínőségű buza 7.50.

Tengeri 5.20—5.30.

Rozs névleges jegyzés 5.80.

Arpa névleges jegyzés 5.30.

Zab névleges jegyzés 4.50.

Az irányzat lanyha.

Budapest-kőbányai sertéskeresk. csarnok.

— Július 3. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 89. — 90. — fillig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — — — fillig. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 94. — 95. — fillig. Fialat közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 93. — 94. — fillig. Fialat könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 92. — 93. — fillig.

8829—1900. khsz.

Hirdetmény.

Az aradi első magyar szalma-anyag-gyár igazgatósága az Alsó-Marospart 3. sz. a. levő szalma-anyag-gyártelepének felállíthatására telep engedély iránt folyamodván, az 1884. XII. t. cz. 27. §-a értelmében a telep helyszíni tárgyalására határidőül folyó évi július hó 6-án d. u. 5 órája kitűzték, a melyre az érdekeltek ez uton is meghivatnak azon észrevétellel, hogy a telep helyszíni és tervrajza, valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál folyó évi július hó 5-ig mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthező s a netáni észrevételek írásban ugyanott, élőszóval pedig a helyszíni tárgyalás alkalmával megtehető, mert amennyiben ilyenek nem emeltetnének, s ha köztekintetek gátlólag fel nem merülendnek, a telep engedély az idézett törvény 30. §-a rendelkezéséhez képest ki fog adatni.

Arad, 1900. évi július hó 2-án.

Sarlot,
főkapitány.

Főnyeremény kedvező esetben: **Egy millió.**VI. sorsjáték 3. osztályára

Érvényes

* **Osztálysorsjegyek** *

nálunk rendkívüli nagy számválasztékban kaphatók.

3. osztály főnyereménye: **80,000 Korona.**

Huzás már 1900. július 10., 11. és 12.

Megjuttatási sorsjegyek árai:

1/4 — Kor. 32.—	1/4 — Kor. 8.—	1/4 — Kor. 64.—	1/4 — Kor. 16.—
1/2 — Kor. 16.—	1/2 — Kor. 4.—	1/2 — Kor. 32.—	1/2 — Kor. 8.—

Vétel sorsjegyek árai:

Aradi ipar- és népbank pénzváltó-üzlete

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárúsítója
ARADON, „Fehér Kereszt” szálloda épület.

VÁROSI ÉS MEGYEI TELEFON: 100 SZÁM.

Osztálysorsjegyek kaphatók továbbá: Hammerschlag Lipót (Andrástér), Husserl M. (Atzél Péter-utca), Rothstein Mór (Szabadság-tér) és Hegyesy Ferencz (Templom-utca) alélárúsítóinknál.

4958—1900. kh.

Hirdetmény.

Ismételten előfordult már azon eset, hogy sárkányozó gyermekek gondatlansága folytán a villamvilágítási sodronyok érintkezése következtében az ólombiztosítók kiolvadtak és ez által nemcsak kár okoztatott hanem az utca világitás is akadályozva lett.

Ennélfogva a magán vagyon valamint a közérdek megvédése szempontjából a sárkányozást betiltom és figyelmeztetem a szülőket és tanoncokat tartó gazdákat, hogy gyermekeiknek illetve tanonczaiknak a sárkányozás meg ne engedjék mivel minden előforduló esetben ha serdületlen követi el a kihágást az 1879. évi XL. t. cz. 27. §-a alapján a szülőt, gyámot vagy gazdát szigorúan felelősségre vonni.
Arad, 1900. április hó 21.

Sarlot,
főkapitány.

5561—1900.

Hirdetmény.

Miután arról győződtem meg, hogy a kerékpározók az előirt szabályokat be nem tartják, a nagymélt. m. kir. belügyminiszteriumnak 42159/1897. V. sz. alatt kelt magas rendeletét egész terjedelmében azon felhívással teszem újból közhírré, hogy az abban előirtakat pontosan betartsák mivel a rendeletet be nem tartók ellen a legszigorúbban fogok eljárni.

A a rendelet a következő:

1. §. A kerékpár különböző alakjaiban és szerkezeteiben könnyű járműnek tekintetik s a kocsik közlekedésre nézve közutakon, utakon és tereken követendő általános szabályok a dolog természetéből folyó eltérésekkel a kerékpárokra is alkalmazandók.

2. §. A kerékpárral való közlekedés általában csakis kocsik utakon engedélyezik meg.

3. §. Minden kerékpár, vagy ehhez hasonló szerkezetű gép irányító, fékező és legalább 30 méternyi távolságra hallható csengő készülékkel, valamint elől lámpával legyen ellátva, mely a sötétség beálltával meggyújtandó. A lámpás üvege színes nem lehet. Világító anyagul gyertya, olaj, vagy kisebb foku villany fény alkalmazható.

4. §. Minden kerékpáros köteles gépet kellő vigyázzal kezelni és vezetni. A városok és községek belterületein kerékpárral tulságos gyorsasággal vagyis a kétfogatu könnyű kocsik rendes sebességénél gyorsabban elő haladni versenyt futni közlekedési eszközöket, embereket és állatokat körül keringeni és általában bárhol olyasmit elkövetni mi a személy és vagyon biztonságot veszélyeztethetné, a közlekedést akadályozhatná, vagy a lovakat és egyéb állatokat megriaszthatná — tilos. Kapukonát, egyik utcából a másikba való befordulásnál utczakeresztezőseknél, közutakkal határos telkekről kifutás vagy ilyenekbe befutásnál s mindenütt, ahol a kocsik lovas, vagy gyalog közlekedés a rendesnél fokozottabb mérvű csakis lassan vagyis a gyalogos rendes sebességével szabad kerékpározni; sőt esetleg köteles a kerékpáros a szükséghez képest vagy a rendőr közeg figyelmeztetésére géperől leszállva, ezt mindaddig kézen vezetni míg az uttest ismét szabaddá nem lesz.

5. §. A haladás irányában álldogáló vagy járó-kelő közönség a kerékpár vagy ehhez hasonló gép közeledtére hangos csöngetéssel, kellő időben és jól hallhatóan figyelmeztetendő. A városok és községek belterületén utczakeresztezőseknél a jelzés mindenkor megadandó.

6. §. A kerékpáros gépen, ha csak helyi akadályok nincsenek mindig utpályája baloldalán haladjon s az ellenkező oldalra amennyiben ott kíván megállni mindaddig nem fordulhat míg céljához közel nem ért. Egyik utcából a másikba kanyarodás hosszu, jobbra-balra rövid ivben teendő meg. Szembe jövő kocsiknak, kerékpárosoknak, lovasoknak nagyobb csoportokban stb. a kerékpáros kelő időben s módon balra térjen ki. Ha ezt a helyi vagy egyéb körülmények meg ne engedhetik, mindaddig megállapodni, esetleg leszállani tartozik, míg a pálya ismét szabaddá lesz. Hogy ez a kerékpárosnak megkönnyítessék, szükség esetében a szembe jövő kocsik, lovasok stb. lehető lassan haladjanak s ezek is kötelesek a szembe jövő kerékpárosoknak kellő mérvben kitérni.

7. §. Kocsik, lovasok stb. megelőzése jobbra gyorsított menet sebességgel történjék a kocsik adott figyelmeztető jelre szükség esetén annyira köteles balra kitérni, hogy a kerékpáros veszély nélkül elmelessen mellette, az utak szögletei és keresztezéseken, hidakon, kapualjakban, alagutakban s mindenütt, a hol az ut test, kocsik más járművek közlekedése miatt szűknek bizonyul — tilos a megelőzés.

8. §. Ha a kerékpáros észreveszi, hogy a ló a kerékpár láttára megbokrosodik, vagy hogy ha egyébként a kerékpárral való elhaladás az embernek testi biztonságát veszélyeztethetné, tartozik géperől leszállani.

9. §. Zárt sorokban menetelő katonaságnak temetéseknek nyilvános felvonulásoknak posta fogatoknak szerekkel mentésre siető tűzoltóságok és mentőknek, valamint közutak felloccsolását végző járműveknek ugy az előre haladó, mint a szembe jövő kerékpáros géperől kitérni köteles. Ha ezt a helyi viszonyok meg ne engednék, tartozik azok elvonulásáig megállni.

10. §. Több kerékpárral egymás mellett haladni csak ott szabad, hol ezt a közlekedési viszonyok megengedik, ha a pálya szűknek bizonyulna kitérni és megelőzni csak egyenként szabad.

11. §. Közutakon a mutatványok sorába tartozó rendes módon való kerékpározás tilos.

12. §. Tilos a kerékpárokhoz, vagy hasonló gépekhez ebeket zsinórral, vagy egyébként odakötve futtatni.

13. Kerékpár versenyek, tömeges kerékpáros felvonulások csupán erre alkalmas helyeken, illetve utvonalonokon és időben az illetékes helyi rendőrhatalóság előzetes engedélyével és az ez által előirt módokat betartásával rendezhetők.

14. §. A kerékpárosok egyfelől jelen általános szabályok valamint az erre vonatkozó helyhatósági különleges rendelkezések betartására kötelezvék, másfelől azonban akár kedvtelésből, akár gyakorlati célokból üzött kerékpározásoknál hatósági támogatásra és védelemre igényt tarthatnak.

15. §. Kutyáknak a kerékpározók utáni uszítása tilos, valamint a kerékpározó után iramodó kutyát gazdája, vagy hozzátartozója visszahívni köteles.

16. §. A rendőri közeg felszólításának s rendelkezéseinek a kerékpározók engedelmeskedni tartoznak ugyszintén kötelesek a rendőri közegek felszólítására megállni s ezek kívánatára magukat igazolni; a magukat igazolni nem tudó kerékpározók kötelesek gépeiket kézen vezetve az illető rendőr közeg a rendőrhatalóság legközelebbi helyiségebe követni.

17. §. A kerékpárokra, rendőri vagy egyéb című díjak a helyhatóságok által csak belügyminiszteri jóváhagyás után vehetők ki.

18. §. Jelen rendelet ellen vétők, vagy cselekményük, vagy mulasztásuk a magyar büntető törvények vagy az 1890. évi I. t. cz. valamely szakaszába nem ütköznek, 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel visszaesés esetében pedig 8 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők. Ezen kihágásokat illetőleg serdületlenekre nézve az 1879. évi XL. t. cz. 27. §-a irányt adó.

Arad, 1900. április hó 20.

Sarlot,
főkapitány.

Alapított 1840.

Alapított 1840.

Rosenblüh H. és Társa

Arad, Szabadságtér és Forray-utca sarkán.

Nagy nyári occassió július 1-től augusztus végéig.

Nyári kelmék, cretonok, zephirek, delain, battisztok, pique jóval leszállított áron.

Különösen figyelmébe ajánljuk a nagyérdemű közönségnek, hogy minden **péntek délután**

az összes áruból fennmaradt maradékok asztalokra, megtekintésre alkalmasan elhelyezve **félárban** lesznek elárúsítva.

Nagy választékban vannak Doubl angol plaidek,

a melyekből egy most divatos galiér serpentin fagon már 10 frttól kezdve kapható.

Steinitzer N.

festékárúkereskedés

Arad, Andrassy-tér 3.

Ajánl:

Sutz Ede és Tsa

pozsonyi festégyáraiból

mint kizárólagos gyártmányokat:

„PEF”

Porcellán Email festéket

mint elegáns, tartós, bármikor vizel mosható fal- és mennyezetmázolást mindenütt, a hol nagyfokú tisztaság és csinos külső kívánatos.

Bessemer

festéket

(védjegy: üllő)

mint feltétlen rozsdavédő és időjárásnak rendkívül ellenálló mázolás mindenemű vasszerkezetnél és fatárgynál.

Egyedül raktár, mindenkor

teljes készlet.

A makói kir. pénzügyigazgatóságtól.

18075—1900 II. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A m. kir. pénzügyminiszter ur ő nagyméltósága 1900. évi június hó 30-án kelt 50196. sz. rendeletével a Battonya községben létesítendő és a m. kir. adóhivatal, pénzügyőrség és csendőrség elhelyezésére szolgáló közös hivatali lak- és melléképületek kivitelénél előforduló összes építési- és lebontási munkákat 83.282 kor. 90 fillér összeg erejéig engedélyezte.

Ezen munkák végrehajtásának biztosítása céljából az 1900. évi július hó 16-ik napjának délelőtti 10 órájára a makói m. kir. pénzügyigazgatóság helyiségében megtartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A pályázaton részt venni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi építési- és lebontási munkák végrehajtásának elvállalására vonatkozó, 1 kor. bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat a kitűzött nap délelőtti 10 órájáig a nevezett pénzügyigazgatósághoz pontosan benyujtsák, mivel a későbbben érkezettek, vagy távirati ajánlatok, ugyancsak az utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlathoz az engedélyezett költségösszeg 50%-ának megfelelő, vagyis 4200 korona bánatpénznek valamely m. kir. állampénztár vagy adóhivatal-

nál történt előleges letételel igazoló nyugta csatolandó. Ajánlatok csak képesített kőműves vagy építő mesterektől fogadtnak el, illetve vétetnek tekintetbe.

A szóban forgó munkákra vonatkozó műszaki tervek, költségvetés, az általános és a vállalati részletes feltételek a m. kir. államépítészeti hivatalnál Makón, a rendes hivatalos órák alatt naponként megtekinthetők, a hol a netán szükséges felvilágosítások is megadatnak.

Végre megjegyeztetik, hogy a kivitel alapjául szolgáló részletes tervek az árlejtésnél szolgálók alapján még az építési munkák megkezdése előtt vállalkozó által lesznek elkészítendőek és jóváhagyás végett bemutatandók.

Kelt Makón, 1900. évi július hó 2-án.

André,

2069. kir. pénzügyigazgató.

5007—1899. tkv. sz.

Árverési hirdetmény kivonata.

A battonyai kir. járásbíró mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a battonyai takarékpénztár részv. társ. végrehajtónak, Sárközi János és társa végrehajtást szenvedő elleni 110 forint tőkekövetelés és járulékal. iránti végrehajtási ügyében a (battonyai kir. bíróság) területén lévő, Végegyháza községben fekvő a végegyházi 103. sz. tkjvben 302. tvrsz. a. ingatlanra 807 forint és a végegyházi 240. sz. tkjvben 282/4 hrsz. ingatlanra 255 forint kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1900. évi július hó 27-ik napján d. e. 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen a

megállapított kikiáltási árban is eladatni fog.

Árverezni szándékozik a Battonyai kir. járásbíró mint tkvi hatóság az ingatlan becsárának 1000 forint vagyis 80 krajczár és 200 forint 50 krajczár készpénzben vagy az 1881. évi X. törv. 49. §-ában jelzett árfolyammal kikiáltott és az 1881. évi július hó 1-én 3333. szám alatti Battonyai igazságügyminiszteri rendelet 49. §-ában kijelölt óvadékképesítő papirban a kiküldött kezesség tenni, avagy az 1881. LX. törvényezikk 170. §-a értelmében bánatpénznek a bíróságnál megjelölt elhelyezéséről kiállított bályszerű elismervényt átvállalati.

Kelt Battonyán, 1899. december hó 15. napján.

A kir. járásbíró mint tkvi hatóság.

2066

Tanuló

heti fizetéssel

felvétetnek

az

aradi nyomda rész

vénytársaság

könyvnyomdájában

és

könyvkötészetében.